

Stå ikke i stampe-brug din rampe

Arbejdsmarkedsprojekt i samarbejde med jobcentrene i Randers, Aarhus og Odder
2016 – 2018

Kontinuitet – Opfølgning – Fastholdelse

”Projektet er fantastisk, fordi det hjælper dem, som har det allersværest. Mange får simpelthen et bedre liv. Det er ligeledes en god økonomisk historie. Det fortjener størst mulig opmærksomhed”.

Beskæftigelsesminister Troels Lund Poulsen, studiebesøg, februar 2019

Intern evaluering

Indholdsfortegnelse

Sammendrag af evalueringsresultater.....	3
Projektets baggrund og formål.....	4
Ekstern og intern evaluering.....	5
Samarbejdsprojekt og faglighed.....	6
Overordnet mål for indsatsen.....	6
Evalueringsdesign og dataindsamling.....	7
Hvem er borgerne i projektet.....	8
<i>Profil af deltagerne</i>	8
<i>Familieforhold</i>	9
<i>Uddannelsesniveau</i>	10
<i>Erhvervs erfaring</i>	11
<i>Hvor længe er det siden deltagerne har været på arbejdsmarkedet</i>	11
<i>Sammenfatning af deltagerprofilerne</i>	11
Rekruttering af borgerne.....	12
Metoden bag projektet.....	13
<i>Frivillighed</i>	14
Kontaktpersonernes rolle.....	14
Individuelle samtaler.....	15
Virksomheder.....	20
<i>Kontakten til virksomhederne</i>	20
<i>Virksomhedspraktik</i>	21
<i>Fleksjob</i>	22
Cafémøder.....	25
Netværk.....	26
Pårørende.....	27
Frivillige mentorer.....	28
Tværfagligt samarbejde.....	29
Projektet forelagt det øverste politiske system i Danmark.....	29
Forankring.....	30

Tak til COWI for at stille deres analyseredskab til rådighed. Samt tak for deres praktiske hjælp til opstilling af spørgeskemaerne.

Projektleder: Jonna Winther

Indsatsgruppen: Kell Wiese (Jobcenter Randers), Erik Sepstrup Jensen og Konny Madsen (Jobcenter Aarhus), Tove Erfurt og Peter Høst (Jobcenter Odder) Nønne Meilby, John Voigt, Louise Fløe Høyrup, Jane Tolstrup Christensen og Jonna Winther (SIND Erhverv)

Redaktion: Jonna Winther. Tak til input fra Erik Sepstrup Jensen og Jane Tolstrup Christensen. Tak til Kathrine Alby for hjælp til korrektur og til Karoline Flæng for hjælp med diagrammer

Sammendrag af evalueringsresultater

”Stå ikke i stampe – brug din rampe” er et samarbejdsprojekt mellem SIND Erhverv og jobcentrene i Randers, Aarhus og Odder Kommune.

Projektet er finansieret af Styrelsen for arbejdsmarkedet og rekruttering (STAR).

Borgere med psykiske sygdomme og sårbarhed er den gruppe i befolkningen, der har den laveste beskæftigelsesgrad i Danmark, trods det at deres ønske om at blive en del af fællesskabet og løfte en opgave er lige så stort, som hos resten af befolkningen.

Den lave beskæftigelsesgrad kan bero på fordomme og misforståelser samt manglende støtte for disse personer i at vinde fodfæste på arbejdsmarkedet¹.

Selvom beskæftigelsesgraden er lav, er der mange i befolkningen, der er i berøring med psykiske problemer – også på arbejdspladsen.

Vi ved:

- At hver femte dansker på et eller andet tidspunkt i livet får psykiske problemer
- At hver tredje dansker bliver som pårørende berørt af psykiske problemer
- At hver fjerde sygemelding skyldes psykiske belastninger og lidelser såsom stress og depression
- At ved langvarig sygemelding over fire uger tilskrives psykiske problemer i 50% af tilfældene¹

Derfor er det vigtigt at give denne gruppe af borgere, den støtte der er behov for i forhold til at gøre dem klar til arbejdsmarkedet, samt til at finde det rigtige match og i at fastholde jobbet.

Hovedformålet i projektet har været at få fleksjobgodkendte borgere med psykiske sygdomme/sårbarhed i job. Derudover har det ligeledes været et mål, at projektet har været behjælpelig med at ”åbne døre” på arbejdsmarkedet for denne målgruppe.

125 borgere fordelt i de tre kommuner har deltaget i projektet. Og i den foreliggende interne evaluering, er det 113 borgere, der har besvaret spørgeskemaet ved deres start i projektet. Det giver en svar procent på 90%.

I det afsluttende spørgeskema er der 80 borgere der har besvaret skemaet. Det giver en svar procent på 64%. Derudover er der fem ufuldstændige besvarelser. Disse fem besvarelser er ikke medtaget i evalueringen.

Derudover er der 24 virksomheder, der har udfyldt evalueringsskemaet til virksomhederne.

Der har foregået intervention i to år og fem måneder med løbende optag. Optag til projektet afsluttede i maj 2018. Det betyder nogle borgere har været med hele vejen fra start til slut, andre har været med siden maj 2018.

Den pædagogiske metode der ligger til grund for borgerkontakten, er den anerkendte og velafprøvet ”Du bestemmer” metode. Fokus er på borgernes rolle i forhold til at tage ansvar for egen proces og eget liv. Derudover opfordres borgerne til at reflekterer over egne valg i livet. Alle inkluderede borgere har haft en kontaktperson fra Indsatsgruppen i projektet – enten en fra jobcentrene eller fra SIND Erhverv. Kontaktpersonen har tilbudt personlige samtaler ud fra borgernes behov, med det formål at borgerne blev klar til arbejdsmarkedet. Derudover har kontaktpersonen forestået kontakten til virksomhederne.

Der har forsat været kontakt til borgerne med tilbud om individuelle samtaler efter opstart i både virksomhedspraktik og fleksjob, for på denne måde at fastholde borgerne i job. Ligeledes har der været kontinuerligt kontakt til virksomhederne.

Det er ikke kun borgernes egne psykiske sårbarheder, der kan være en barriere for at komme i job eller fastholdes i jobbet. Knap 50% af deltagerne er børn af forældre, der har været psykisk syge. Derudover har knap 30% af dem, der lever i parforhold, en ægtefælle/samlever med psykiske udfordringer. Og ved dem der har børn, har mere en 60% af børnene psykiske udfordringer.

Der er evalueret på flere parametre bl.a.:

Tilknytning til arbejdsmarkedet: Der er stor forskel på hvor langt borgerne er fra arbejdsmarkedet. For knap 40 % gælder det, at det er mere end tre år siden, de har været på fra arbejdsmarkedet.

Handlekompetencer: Der er sket en positiv udvikling på alle spørgsmål. Generelt har borgerne fået større tiltro til egne evner.

Selvurderet helbred: Her er også en stor positiv udvikling, generelt for alle. Og specifik for dem, der er i job, de har en markant større trivsel efter jobstart.

Viden: Virksomhederne har generelt fået større viden om det at have psykisk sårbare ansat i fleksjob

Tilfredshed med indsatsen: 93 % af borgerne oplever, at det har påvirket dem i en meget positiv retning/i en positiv retning at deltage i projektet.

Status ved afslutning af projektperioden (november 2018)

Ud af 125 deltagere er:

51 i job

Der har været 80 ansættelsesforhold i alt

51 af ansættelsesforholdene har været på mere end 6 måneder

15 er i virksomhedspraktik

10 er enten afsluttet til pension eller i proces hertil

3 er på barsel

26 er ledige

11 er sygemeldte primært på grund af psykiske problemer

5 er overgået til anden aktør

1 er afgået ved døden

Måltal

49 % er enten i job (51) eller i gang med, eller har fået pension (10)

40 % har haft/har ansættelsesforhold (51), der har været mere end seks måneder (varigt fleksjob)

Måltallet var 60 % i varigt fleksjob eller pension.

I betragtning af målgruppens kompleksitet og deres afstand til arbejdsmarkedet, vurderes det som et tilfredsstillende resultat.

For at synliggøre målgruppens behov for tættere kontakt og kontinuitet har projektet registeret alle kontakter.

Der har i alt været 7.841 kontakter i projektperioden

1.504 fysiske fremmøder mellem borger og kontaktperson m.m.

3.871 kontakter til borgerne via telefon SMS og mail

2.466 kontakter til virksomheder – både i forhold til afsøgning af job og som opfølgning for at sikre fastholdelse

Projektets baggrund og formål

Projektet "Stå ikke i stampe – brug din rampe" er et arbejdsmarkedsprojekt, som er finansieret af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) under puljen "Initiativer for personer med handicap". Projektet er et samarbejdsprojekt mellem Sind Pårørenderådgivning/SIND Erhverv og jobcentrene i Odder, Aarhus og Randers Kommune. Målet med samarbejdet er at få flere fleksjobgodkendte borgere med psykisk sårbarhed ind på arbejdsmarkedet. Projektperioden var fra 1. januar 2016 til 31. december 2018.

Borgere med psykisk sårbarhed er dem med den laveste beskæftigelsesgrad i Danmark. Det er ikke fordi, disse personer ikke ønsker at komme i arbejde. Langt de fleste personer med psykisk sårbarhed vil gerne arbejde. En af grundene til den lave beskæftigelsesgrad er fordomme og misforståelser samt manglende støtte for disse personer

i at vinde fodfæste på arbejdsmarkedet¹. Psykiske problemer er årsag til 50% af alle langtidssygemeldinger og 48% af alle førtidspensioner². Det er dyrt for samfundet, at folk med psykisk sårbarhed står uden for arbejdsmarkedet, og det anslås at de samlede direkte og indirekte samfundsmæssige omkostninger ved mentale helbredsproblemer i Danmark årligt udgør 55 mia. kr.³

Udover det økonomiske aspekt peger flere undersøgelser på, at man generelt har en bedre sundhed og trivsel, når man er i job, end hvis man står uden for arbejdsmarkedet. Dette gælder også for personer med psykiske udfordringer. Når mor eller far får arbejde, er det ikke kun hos den enkelte, at trivslen øges, men i hele familien – og i sidste ende er det også en gevinst for samfundet⁴

Det overordnede formål med projektet ”Stå ikke i stampe – brug din rampe” har naturligvis haft fokus på at hjælpe med at skaffe arbejde til borgere, der har fået tilkendt fleksjob på grund af psykisk sårbarhed. En indsat som på den lange bane vil bidrage til at mindske de økonomiske omkostninger for samfundet. Samt arbejde for at målgruppen får – trods vilkår med psykiske udfordringer – et liv de bedre kan magte.

Projektet har også haft som mål at skabe øget viden på området, ved at ”banke døre op” til virksomhederne og gennem dialog skabe det bedst mulige match mellem personen i fleksjob og virksomheden. Ligeledes har projektet arbejdet for at profilere budskabet til forskellige instanser og interessenter, for dermed at være med til at understøtte, at denne gruppe medarbejdere er gode, loyale og stabile medarbejdere for virksomheden.

Ekstern og intern evaluering

Projektet er løbende evalueret i projektperioden. Dette er blandt andet sket i samarbejde med COWI, der er udpeget af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering under puljen ”Initiativer for personer med handicap” til at forestå den overordnede evaluering af projekterne. COWI har udgivet en midtvejs-evaluering samt en slut evaluering af projektet. Begge rapporter kan læses på www.brugdinrampe.dk

Desuden har projektet indgået et samarbejde med DEFACTUM, der har evalueret samarbejdsmodellen mellem de tre offentlige jobcentre og den frivillige pårørendeorganisation ”SIND Pårørenderådgivning/SIND Erhverv”. DEFACTUM har udgivet tre rapporter i projektperioden, hvor der har været fokus på:

1. fase (okt. 2016): Fokus på etableringsfasen og beskrivelse af samarbejdsmodellen
2. fase (nov. 2017): Fokus på borgers og samarbejdspartners perspektiver og tiltag i forhold til forankring
3. fase (dec. 2018): Fokus på overgang fra projekt til forankring

Hver rapport fra DEFACTUM har haft ”opmærksomhedspunkter”, som projektet efter bedste evne har reageret på og arbejdet ud fra. Rapporter inklusive handling på opmærksomhedspunkter kan læses på www.brugdinrampe.dk

”Stå ikke i stampe – brug din rampe” har herudover foretaget evaluering på borgerniveau i forhold til udbytte af deltagelse i projektet, udvikling af handlekompetence, netværk og tilknytning til arbejdsmarkedet. Dette er foregået via en spørgeskemaundersøgelse ved borgernes opstart i projektet og ved selve afslutningen på projektet. Projektet har ligeledes indsamlet data fra nogle af de involverede virksomheder, samt forespurgt de frivillige mentorer om deltagelse i projektet. Disse data danner baggrund for denne interne evaluering.

Den interne evalueringsrapport er ligeledes offentliggjort på www.brugdinrampe.dk

¹ www.en-af-os.dk og www.sst.dk

² Sygdomsbyrden i Danmark (2015) Udarbejdet af Sundhedsstyrelsen

³ Mentalt helbred, sygefravær og tilbagevenden til arbejde (2010) Udarbejdet af Det Nationale Center for Arbejdsmiljø

⁴ Hvordan har du det? (2017). Udarbejdet af DECTUM: Folkesundhed og kvalitetsudvikling og Region Midtjylland

Samarbejdsprojekt og faglighed

Grundideen med projektet har været, at med et samarbejde mellem borgerne, virksomhederne, de implicerede jobcentre og SIND Pårørenderådgivning/SIND Erhverv at kunne sikre det gode og velforberedte match, til at bringe de fleksjobgodkendte borgere i job. Jobcentrene har udfordringer med at formidle jobs, der er varige, til disse borgere med alvorlige psykiske sygdomme, og målet med samarbejdet har derfor været at give indsatsen et løft gennem en kompetent og konstruktiv viden om psykisk sygdom, og lade dette indgå i jobmatching forløbet, så både arbejdstager og arbejdsgiver er velforberedte, og får en stærk faglig støtte med viden om arbejdsmarkedsforhold og psykisk sygdom. Derudover har det været muligt at give borgeren den nødvendige tid til at forberede sig til arbejdsmarkedet, samt få en tryk og kontinuerlig kontakt til deres kontaktperson.

Indsatsgruppen har bestået af en projektgruppe fra SIND Erhverv og en (to) virksomhedskonsulenter fra hver af de tre kommuner, her omtalt som kontaktpersoner. Som en del af opkvalificering af kontaktpersonerne, blev der 2016 afholdt tre kurser. Således har udgangspunktet for borger- og virksomhedskontakten været ens for alle. Til kurserne var øvrige medarbejder i de tre samarbejdskommuner inviteret med, og der deltog et mindre antal sagsbehandlere og jobkonsulenter, primært fra to af kommunerne.

Kurserne var:

- 1.) et endags kursus med Psykiatrifonden
- 2.) et to-dagskursus i den pædagogiske metode "Du bestemmer"
- 3.) et endags kursus med Job og Handicap om de handicapkompenserende ordninger.

Anbefalinger fra projektet

Etablerer et ligeværdigt og meningsfuldt samarbejde mellem jobcenter og forening (her SIND Erhverv)
Afvent med opkvalificering i forhold til psykiske sygdomme til projektet har været i gang i 4 – 6 måneder, således der er borgere at "hæfte" symptomer og adfærd op på

Overordnet mål for indsatsen

Målet for indsatsen var oprindeligt, at der i alt skulle 165 borgere igennem forløbet, og ud af disse var der en forventning om at 60%, svarende til 99 borgere skulle i varigt fleksjob (svarende til seks måneder) ved projektets afslutning i 2018. Desuden blev det aftalt med projektets overordnet evaluatør (COWI), at borgere afsluttet til pension talte med i de 60 %, fordi de dermed også var kommet på den "rette hylde".

Undervejs i projektet nedjusteres antallet af visiterede borgere fra 165 til 125, da det, som projektet skrider frem, viser sig at det dels tager lang tid at forberede de enkelte borgere til at blive klar til at kunne starte i praktik eller fleksjob, herunder at opbygge den nødvendige tillid og tætte relation, og dels skal der følges løbende og ofte op på de enkelte borgere, når de er ude i virksomhederne. Projektet har ikke haft de nødvendige ressourcer til at tage flere ind og samtidigt levere den kvalitative indsats, som var nødvendig for at få borgerne i job, og sikre at de blev fastholdt.

Til et møde i STAR (Styrelsen for Arbejdsmarkedet og Rekruttering) i marts 2018, gives der tilsagn til at projektet nedjusterer måltallet fra 165 til 125 borgere. Måltallet i forhold til 60 % i varigt fleksjob (+ afklaret til pension) er herefter 75 borgere.

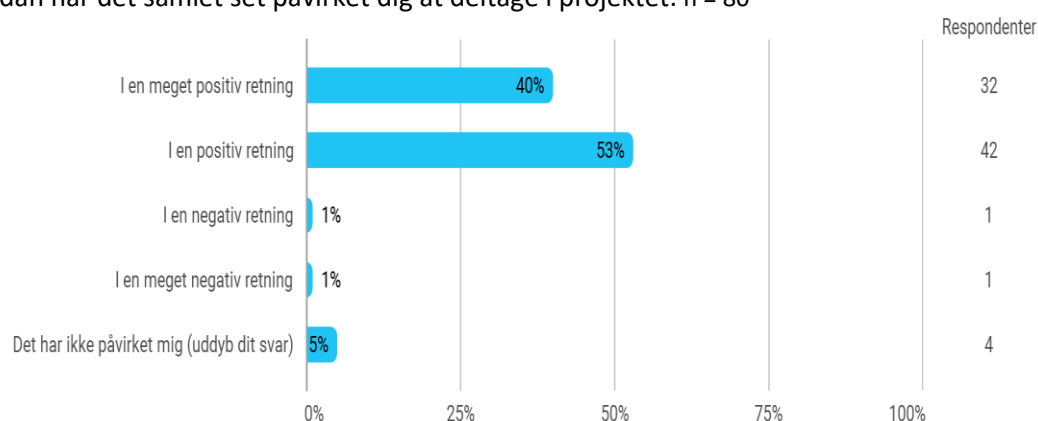
Der har været løbende optag af borgere fra august 2016 til maj 2018. Det betyder, nogle borgere har været i projektet i mere end to år, andre har kun haft mulighed for at deltage i projektet i otte måneder.

Projektet har yderligere haft det mål, at virksomhederne ved projektafslutning har opnået en større viden om psykiske lidelser, og hvordan man kan løse arbejdsrelaterede udfordringer i forbindelse hermed, og at de ansatte i fleksjob føler sig inkluderet på arbejdspladsen.

Status november 2018:
 Ud af de 125 deltagere er:
 51 i job
 80 ansættelsesforhold i alt
 51 ansættelsesforhold har været i længere end seks måneder
 15 er i virksomhedspraktik
 10 deltagere enten afsluttet til en pension eller i proces hertil
 3 er på barsel
 26 er ledige
 11 er sygemeldte primært på grund af psykiske problemer
 5 er overgået til anden aktør
 1 er afgået ved døden

Der er spurgt ind til, hvordan det samlet set har påvirket borgeren at deltage i projektet. Her tilkendegiver 93 %, at det har påvirket dem i en meget positiv/positiv retning.

Hvordan har det samlet set påvirket dig at deltage i projektet. n = 80

"Jeg er ikke et øjeblik i tvivl om, at uden dette forløb ville jeg have haft meget svært ved at finde det perfekte job, som jeg har nu. Og det perfekte job betyder næsten alt ift. at finde en ny balance i livet"
 Mandlig deltager

Evalueringdesign og dataindsamling

Denne evaluering er primært udarbejdet på baggrund af spørgeskemaer udfyldt af borgerne og til dels af virksomheder. Derudover er medtaget viden fra samtaler med de frivillige mentorer, samt få spørgeskemaer fra dem.

Spørgeskemaundersøgelsen, hvor svar fra borgerne indgår, måler på en række parametre før og efter indsatsen. Spørgeskemaet ved opstart, er som udgangspunkt, udfyldt ved første møde med projektets kontaktperson med dennes hjælp, fordi flere i målgruppen kan have svært ved at overskue et sådant spørgeskema. Det gør sig ligeledes gældende for spørgeskemaet ved afslutningen, som er udfyldt i perioden oktober - november 2018. Spørgeskemaerne omfatter en række spørgsmål vedrørende deltagelse i projektet, oplevelsen af metoden bag projektet, netværk, selvvurderet helbred samt handlekompetencer. Slutskemaerne er udfyldt enten ved fysisk fremmøde, over telefonen eller udsendt via mail.

Virksomhederne har udfyldt spørgeskemaet ved projektets afslutning omhandlende deltagelse i projektet fra arbejdsgivers perspektiv. Disse er udfyldt enten i forbindelse med opfølgingsmøder på virksomheden eller via telefon og mail. Dette er foregået i november 2018.

For at få viden fra det mindre antal frivillige mentorer, der har været tilknyttet projektet, har der været udsendt nogle få skemaer. Derudover har der været videns opsamling via samtaler vedrørende deres kontakt med borgerne.

For alle respondenter vil sådanne spørgeskemaer - som altid - være et øjebliksbillede, uanset om det er borgerne, virksomhederne eller de frivillige mentorer, der spørges.

For at indsamle viden om behovet for kontakt fra borgerne, det værende både fysisk fremmøde, telefonopfølgning, SMS, mail og korte telefonbeskeder, har kontaktpersonerne registeret alle former for kontakt. Derudover blev det registeret, hver gang der var kontakt til en virksomhed – både i forbindelse med afdækning af mulighed for praktik og fleksjob, samt alle opfølgninger på virksomheder.

Dette blev gjort for at synliggøre denne målgruppes behov for en tættere kontakt og kontinuitet fra kontaktpersonens side, end man normalt har mulighed for at honorere fra jobcentrenes side.

Der har i alt været 7.841 kontakter i projektperioden

1.504 fysiske fremmøder

3.871 kontakter til borgerne via telefon SMS og mail

2.466 kontakter til virksomheder – både i forhold til afsøgning af job og som opfølgning for at sikre fastholdelse

Hvem er borgerne i projektet

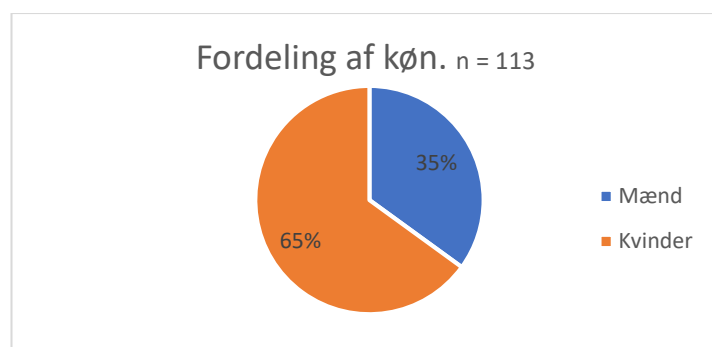
Målgruppen for projektet var borgere, der har fået tilkendt fleksjob på baggrund af psykisk sygdom eller psykisk sårbarhed.

Borgerne i projektet blev rekrutteret fra tre forskellige kommuner. Aarhus Kommune med 340.000 indbyggere, Randers med 98.000 og Odder med 22.000 indbyggere.

Der har i alt deltaget 57 borgere fra Aarhus, 38 fra Randers og 30 fra Odder.

De psykiske lidelser bredte sig over hele paletten fra folk, der lider af skizofreni, borderline, bipolar, angst, andre personlighedsforstyrrelser, autisme, funktionelle lidelser m.m. Der har ikke været fokus på deres diagnoser, men på ressourcer og kvalifikationer hos den enkelte deltager. Som oftest havde projektgruppen hos SIND Erhverv efter eget valg ikke kendskab til diagnoserne som udgangspunkt.

Profil af deltagerne

Der er 2/3 dele kvinder mod 1/3 mænd i projektet.

Årsagen til dette kan være, at flere kvinder end mænd får tilkendt fleksjob⁵ Derudover kan en hypotese være, at mænd generelt er "bedre" til at skaffe sig selv et arbejde? At en indsats som denne mere tiltaler kvinder end mænd?

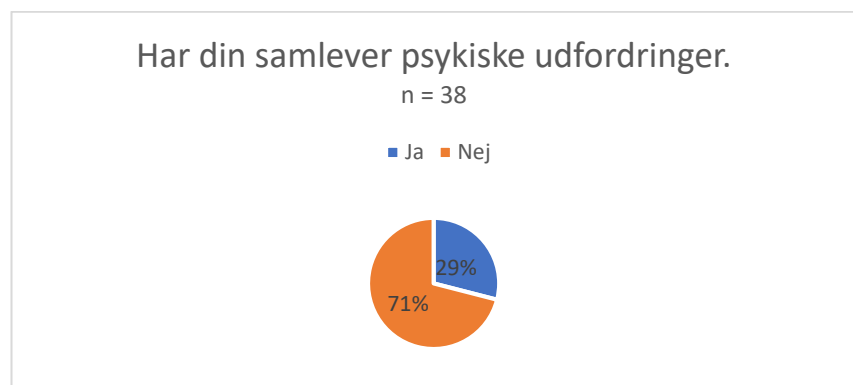
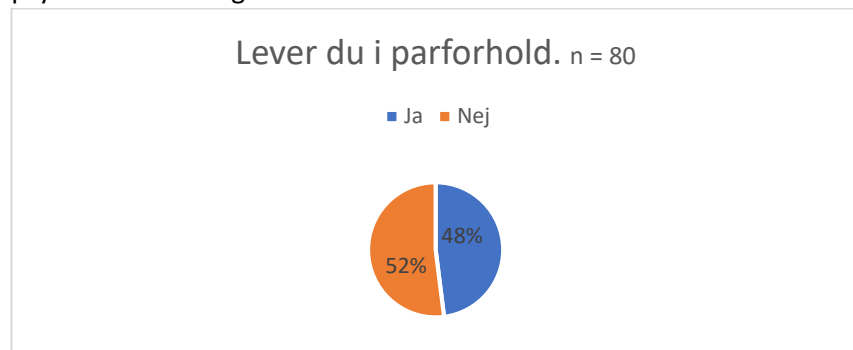
⁵Holt, H. m.fl. (2015). *Borgere i fleksjob efter reformen*. SFI – Det Nationale Forskningscenter for velfærd

Eller at forestillingen om, at indsatsen mere er for kvinder, allerede sker ved visitering af borgerne fra jobcentret? Årsagerne kan være mange i forhold til fordeling af mænd/kvinder i projektet, hvilket ikke er undersøgt nærmere.

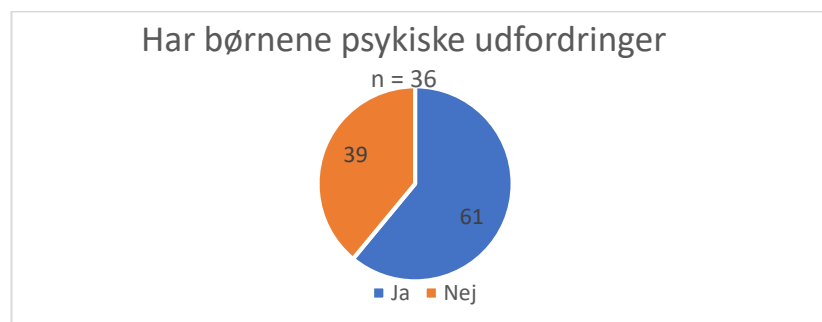
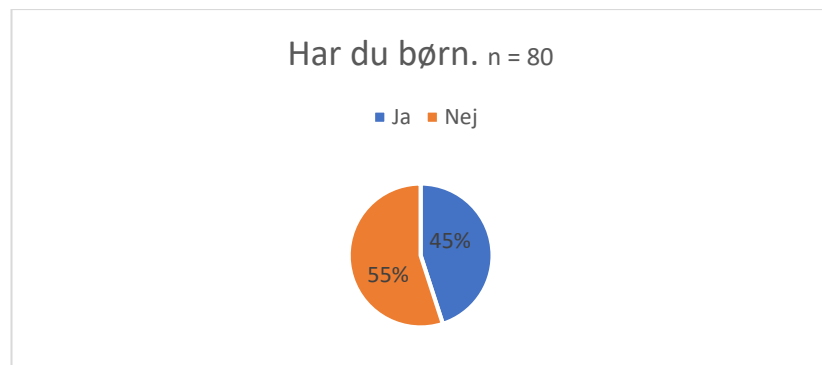
Aldersgennemsnittet er 42,2 år med 23 år som den yngste, og 61 år som den ældste på starttidspunktet.

Familieforhold

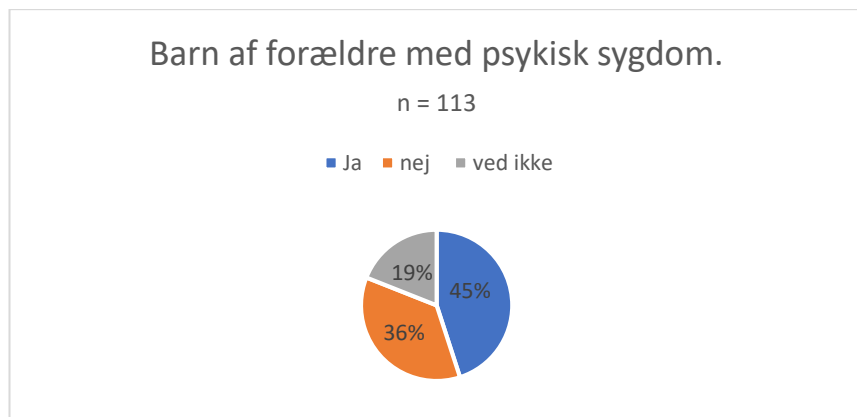
Knap halvdelen af deltagerne lever i parforhold/ægteskab. Og ud af disse har knap en tredjedel af ægtefællerne psykiske udfordringer.

Knap halvdelen af deltagerne har børn, og ud af disse børn, har langt over halvdelen psykiske udfordringer (61%).

I forhold til at være barn af forældre med psykisk sygdom gælder det for næsten halvdelen af deltagerne, dertil er der 22 %, der ikke er klar over, om deres forældre har/har haft psykisk sygdom.

En del af deltagerne har søskende med psykisk sygdom, derudover er der flere, der ikke er klar over om deres søskende har/har haft psykisk sygdom

Uddannelsesniveau

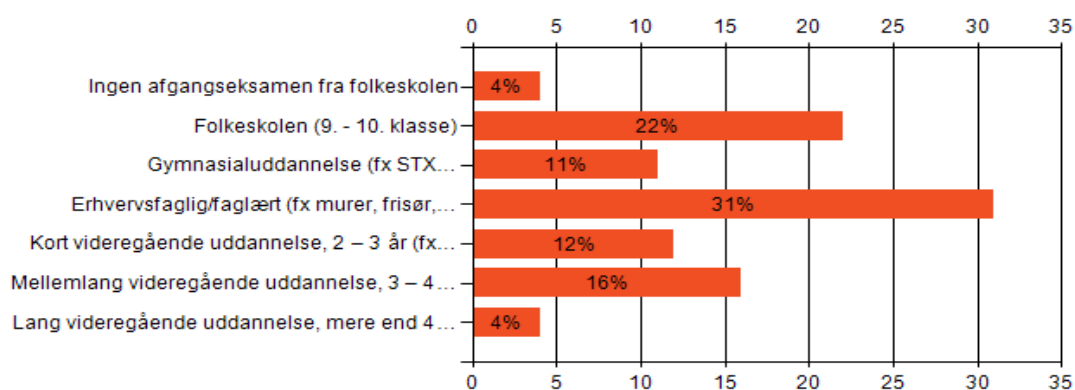
Der er stor forskel på uddannelsesniveautet blandt borgerne i projektet.

Fordelingen er cirka 30 % henholdsvis til folkeskolen, til en erhvervsfaglig uddannelse, og til en kort/mellemlang/eller lang uddannelse, som den højeste afsluttede uddannelse.

Derudover har cirka 10 % en gymnasial uddannelse som den højeste.

Der er knap 40 % af borgerne, der aldrig har fået en uddannelse, dette kan formodentligt tilskrives, at de har været psykisk syge/sårbare siden de var børn eller unge.

Hvad er din højeste afsluttede uddannelse?

Erhvervs erfaring

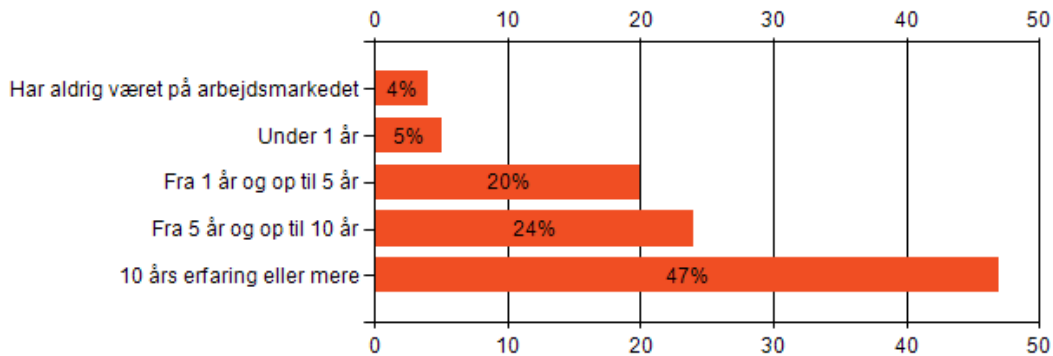
Der er et stort spænd i forhold erfaringer fra arbejdsmarkedet.

Der er nogle få, der aldrig har været på arbejdsmarkedet, eller har sparsom erfaring.

I den modsatte ende har knap halvdelen 10 år eller mere erfaringer fra arbejdsmarkedet.

Der er ikke spurgt ind til om deres tid på arbejdsmarkedet har været sideløbende med deres psykiske sygdomme, eller om den psykiske sygdom er debuteret efterfølgende.

Hvor mange års erhvervs erfaring har du?

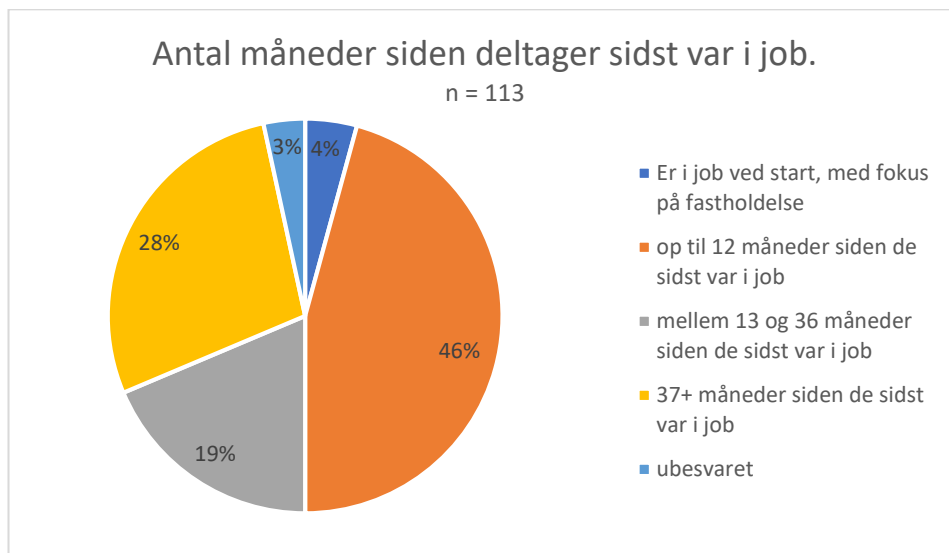
Hvor længe er det siden, deltageren har været på arbejdsmarkedet

Der er stor forskel på, hvor længe deltagerne har været væk fra arbejdsmarkedet.

For knap 50 % af deltagerne er det max et år siden de sidst var på arbejdsmarkedet.

For 20 % er det op til tre år siden, de har været i et job, og for 37 % er det mere end tre år siden, de har været i job.

Det har blandt andet betydet, at der i projektet har været meget fokus på at øge tiltroen til at vende tilbage til arbejdsmarkedet.

61 % har tidligere været i fleksjob

Sammenfatning af deltagerprofilerne

Profil af deltagerne viser at 2/3 er kvinder, 1/3 er mænd. Gennemsnitsalderen er 42 år.

Der er både borgere, der har haft en lang karriere på arbejdsmarkedet, men næsten tilsvarende antal har meget begrænset erfaring med arbejdsmarkedet. Ligeledes ses det, at der er borgere, der har begrænset uddannelse, og

borgere der har erhvervsuddannelse, korte og mellemlange uddannelser – med en fordeling på ca. 30 % til hvert område.

Knap 50 % har samlever/ægtefælle, hvor næsten 30 % af disse ligeledes har psykiske udfordringer. Derudover er der også knap 50 % af deltagerne, der har børn, og af disse børn er der mere end 60 %, der har psykiske udfordringer.

46 % af deltagerne ved, at de er barn af en eller to forældre, der har eller har haft psykiske udfordringer, derudover er der 22 %, der ikke er klar over, om det gør sig gældende for dem.

Det vurderes fra projektet, at årsagen til at borgerne i målgruppen generelt har behov for meget støtte og kontakt både kan tilskrives deres egne psykiske sygdomme, deres familierelationer og for en stor dels tilfælde, at de har været væk fra arbejdsmarkedet gennem længere tid. Derudover er det ved samtaler ofte kommet frem, at mange af borgerne har mindre gode oplevelser fra deres arbejdsliv.

Rekruttering af borgerne

Som indledning til samarbejdet blev der afholdt møder i alle tre jobcentre mellem SIND Erhverv og fleksgruppen, hvor formål og samarbejdet blev præciseret.

I projektet blev borgerne henvist af deres sagsbehandler til den virksomhedskonsulent, der sad med i Indsatsgruppen. Derfra blev det vurderet – ofte i sparring SIND Erhverv – om vedkommende borger skulle i forløb hos SIND Erhverv eller forblive hos virksomhedskonsulenten fra Indsatsgruppen.

Der blev udarbejdet en "henvisningsmanual" til brug for sagsbehandlerne i de tre kommuner, hvori det blev beskrevet, hvem der hensigtsmæssigt kunne drage nytte af indsatsen, og hvordan henvisningen foregik.

Generelt for alle tre kommuner foregik henvisningerne uden problemer. Der var rigeligt med borgere, og projektet havde i perioder behov for at sætte henvisningerne på stand by, fordi det var mere omkostningstungt i forhold til tid og antal samtaler, at få borgerne gjort klar til arbejdsmarkedet end først forventet. Jævnfør tidligere beskrevet havde en stor del af borgerne været meget langt væk fra arbejdsmarkedet. Desuden kunne der være store udfordringer i privatlivet – blandt andet med forældre, ægtefæller og børn der også havde psykiske udfordringer.

Det har været en fordel, at det er et samarbejdsprojekt – at jobcentrene og SIND Erhverv er *sammen* om borgerne. Der har været mulighed for den nødvendige sparring om borgerne. Ligeledes har det været vigtigt, at der har været én fra hvert jobcenter med i Indsatsgruppen, således de øvrige kollegaer i jobcentrene har haft en direkte kontakt ved spørgsmål m.m. På denne måde har der ikke været det samme behov for besøg af SIND Erhverv. Dette blev dog tilbudt til alle tre kommuner, hvoraf kun et jobcenter benyttede sig af tilbuddet.

I den ene kommune har der været en virksomhedskonsulent, som var på delpension, og udelukkende var ansat ind i projektet. Set retrospektivt, har det ikke været den optimale løsning, fordi der ikke har været samme bevågenhed og ejerskab fra kollegaerne, på grund af den omtalte virksomhedskonsulent har haft begrænset timer i huset, og "ude af øje ude af sind"...

I en anden af de tre kommuner, gik virksomhedskonsulenten på efterløn, og der kom en ny medarbejder ind i Indsatsgruppen. Det medførte – som altid – at ting tog lidt længere tid, inden den nye kollega kom helt ind i projektet.

Ved SIND Erhverv har der været udskiftning i projektmedarbejdergruppen undervejs. Men gennem hele projektet har der været tre gennemgående; projektlederen samt to virksomhedskonsulenter fra to af kommunerne.

Metoden bag projektet

I projektet er der overordnet anvendt den pædagogiske metode "Du bestemmer"⁶

⁶ <http://www.defactum.dk/publikationer/ShowPublication?id=193&pageId=309986> ↗

Det har blandt andet betydet, at det har været frivilligt at deltage. Det er borgeren, der er ekspert i eget liv. Derfor var det ham/hende, der langt hen ad vejen satte dagsorden for møderne, ud fra det, der gav mening for dem – set ind i et arbejdsmarkedsperspektiv. Borgerne har været medbestemmende i forhold til, hvor ofte de har haft behov for at mødes med kontaktpersonen fra Indsatsgruppen. Derudover har borgerne haft stor indflydelse på hvilke virksomheder, der blev kontaktet.

Dette betød blandt andet, at borgeren tog ansvar for eget liv og reflekterede over hvad han/hun ønskede, og hvad der var muligt for ham/hende i forhold til arbejdslivet.

Borgeren blev allerede ved det første møde i jobcentret, hvor tilbuddet om deltagelse i projektet blev forlagt, informeret om, at det var "Du bestemmer" metoden, der dannede grundlag for projektets måde at arbejde på.

"Det fjerner en angst hos borgerne, når de får at vide, at det ikke kommer til at gå hurtigere, end de selv kan følge med."

Virksomhedskonsulent fra Indsatsgruppen

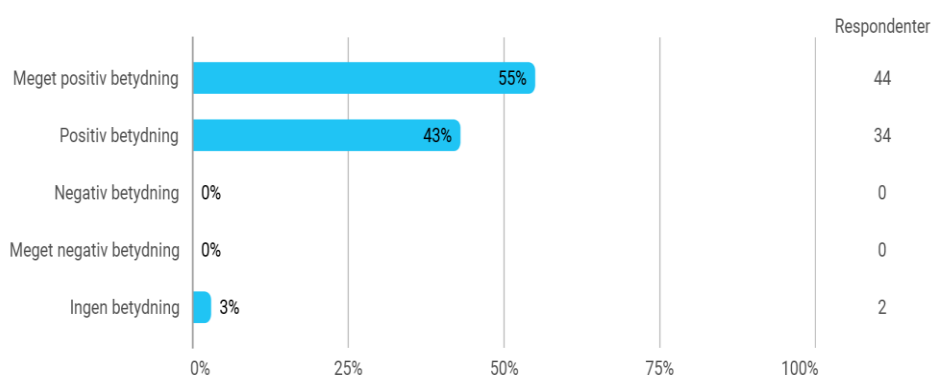
Tilsvarende oplevedes det, at titlen "Du Bestemmer" at havde en god indvirkning på borgernes motivation for at være med.

Der har til de individuelle samtaler været fokus "på hele livet", fordi det er hele livet, der skal fungere. Langt de fleste i målgruppen har mange forskellige udfordringer, og meget der kan spænde ben for, at de kan magte arbejdslivet. Derfor er det både relevant og vigtigt, at der er fokus på hele livet. Og på hvordan kan man takle arbejdslivet med de udfordringer, man har.

For at visualiserer de aftaler, der blev indgået til de individuelle samtaler, har der ved behov været anvendt en "Indsatsplan" for at synliggøre aftaler og opgaver fra gang til gang.

Der er spurgt ind til metoden, hvor 97% svarer, at det har haft en meget positiv/positiv betydning for dem. 3 % mener, det ingen betydning har haft.

Hvilken betydning har det haft for dig, at vi har anvendt metoden "Du bestemmer" (hvornår vi mødes, hvilke virksomheder, der kontaktes, opfølgningssamtaler m.m.) n = 80

I forhold til arbejdsmarkedskontakten blev der taget udgangspunkt i det, som borgeren drømmer eller ønsker – hvis det var muligt. Flere i målgruppen oplevede at drømmen brast, da de fik psykiske helbredsproblemer. Ved disse borgere har der været arbejdet på at finde motivation og lysten til et job, der passede til dem. De borgere, der har haft ressourcerne til det, har udarbejdet lister med mulige arbejdspladser, som borgeren formoder har opgaver, som vedkommende gerne vil arbejde med. Kontaktpersonen har derefter stået for kontakten til arbejdspladsen. Der var få i målgruppen, der selv magtede at tage kontakten, men borgerne blev motiveret til at "gå et lille skridt

videre”, hvis det blev vurderes, at det ikke blev for stort et pres for dem. Flere endte ud med selv at kontakte arbejdspladser samt skrive ansøgninger.

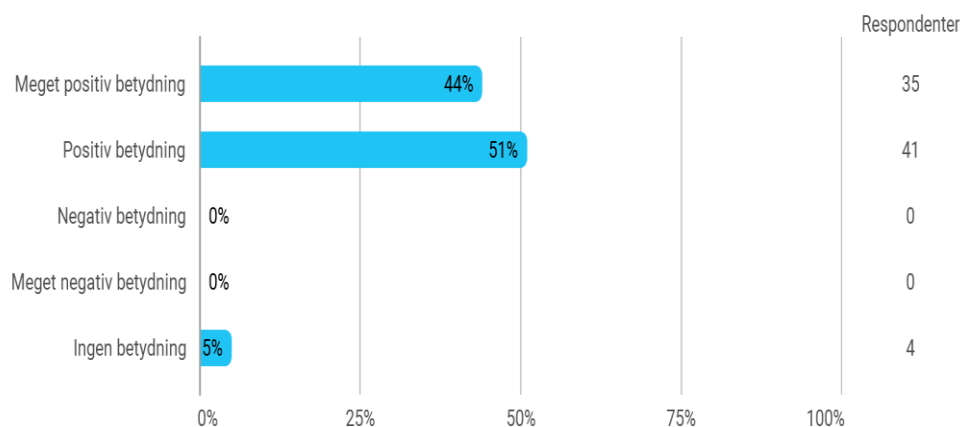
Via den pædagogiske metode har borgeren været med i hele processen, og det vurderes som meget positivt.

Frivillighed

I det afsluttende spørgeskema bliver der spurgt ind til, hvilken betydning det har for dem, at projektet er frivilligt at deltage i.

95 % svarer, at det har haft meget positiv/positiv betydning for dem. 5 % giver udtryk for, at det ikke har haft betydning for dem.

Hvilken betydning har det haft for dig, at det har været frivilligt at deltage i projektet? n = 80

Kontaktpersonernes rolle

Det har været kontaktpersonens opgave at etablere en god relation til borgeren. Uanset om vedkommende har været ansat i et af de tre jobcentre eller hos SIND Erhverv, har kontaktpersonen været gennemgående både i de individuelle samtaler og i kontakten til virksomhederne og opfølgning på virksomhederne. På grund af den tætte relation mellem kontaktperson og borger, har kontaktpersonen haft et godt kendskab til borgerne, hvad angår ressourcer og udfordringer.

Derudover - og som det vigtigste - har tryghed og tillid været omdrejningspunktet ved al kontakt med borgeren.

”Du har hjulpet mig rigtig meget til der, hvor jeg er nu – jeg er tryk ved dig”

Kvinde 53 år

Mange i målgruppen har et meget sparsomt netværk, og som kontaktperson skal man være klar til den tætte kontakt, og måske være den eneste, borgeren har at tale med.

”Jeg har ikke rigtig andre at tale med end dig”

Kvinde 50 år

Der er vigtigt – både at man kan være tilgængelig, men også at man som kontaktperson, undersøger sammen med borgeren, om der er andre, vedkommende kan bruge i sin dagligdag. Ligeledes give tilbuddet om en frivillig mentor, der måske kan være behjælpelig med at åbne døre andre steder i forhold til det sociale liv.

Som kontaktperson, til denne målgruppe er det vigtigt, man har lyst til at have et samarbejde med målgruppen. Det er vigtigt, at man har tålmodighed og tillid til borgerne og har den tid, der skal til - både for at oparbejde en relation og for at være der, når borgeren har det mentalt dårligt, og for at der er tid til at afsøge mulige virksomheder. Her

er det vigtigt at være indstillet på, at der måske skal rigtig mange kontakter til, inden der er et jobmatch. Når borgeren først er kommet i job, skal man være klar til tæt opfølgning således borgeren (og virksomheden) fastholdes i jobbet.

Anbefalinger fra projektet:

- Man skal have lyst til at arbejde med målgruppen
- Man skal være klar til en tæt og kontinuerlig kontakt
- Man skal have tålmodighed
- Man skal fokusere på ressourcer fremfor begrænsninger/diagnoser
- Man skal kunne være i det, også når borgeren har det svært
- Man skal forsøge at få motivationen frem hos den enkelte borger
- Man skal have realistiske forventninger til borgeren

"Jeg har intet netværk, jeg kommer ikke ud – hvis jeg ikke havde min kæreste, så jeg ingen"

Mand 49 år

Individuelle samtaler

Så vidt det har været muligt, har det været op til borgeren, hvor ofte vedkommende har haft behov for at mødes med kontaktpersonen. Det har været alt fra hver uge til én gang om måneden. Oftest hver 2. – 3. uge.

Samtalerne er foregået enten på jobcentre, hos SIND Erhverv, i Frivillig Huse, Psykiatriens hus, i borgerens hjem eller som "walk and talk".

Det har overordnet været op til borgeren, hvad der har været talt om til de individuelle samtaler – så længe det har peget hen mod job/job parathed.

Som tidligere nævnt er der ved samtalerne været talt om "hele livet" fx familie, netværk, fritid, mental tilstand, kontakt til psykiatrien, bostøtte m.m. Helt afhængig af hvad borgeren har haft behov for, fordi der kan være mange ting, der fylder i hovedet, og som spænder ben for det at komme ud i job og fastholdes i job.

Som redskab i samtalerne er "Indsatsplanen" ofte blevet anvendt, for at sikre enighed om, hvad der skal arbejdes videre med til næste møde, og ligeledes se, hvem der gør hvad. Flere i målgruppen har kognitive problemer, blandt andet kan de have svært ved at huske, så derfor har det været en fordel, at aftaler og opgaver skrives ind i Indsatsplanen, der udleveres til borgeren i kopi, når samtalen er slut.

Et mindre antal af deltagerne i projektet har udelukkende haft behov for hjælp til at finde et job.

Der har været en stor del af deltagerne i projektet, der ikke ønskede/magtede at komme tilbage til det tidligere arbejdsfelt eller uddannelse, fordi det har været der, de blev sygemeldte. Meget ofte har der været grundlag for at se i en hel anden retning.

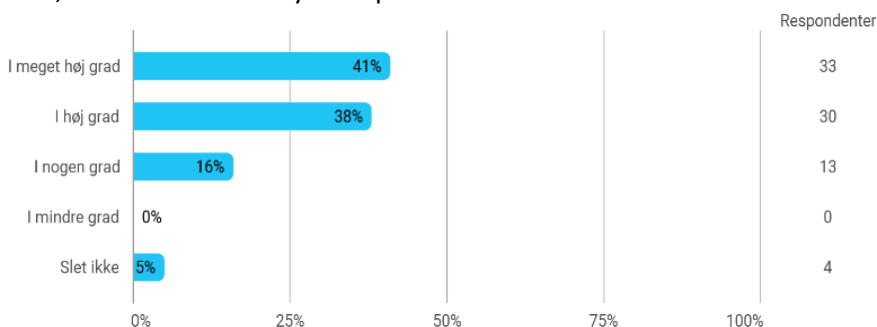
For at få så motiveret en medarbejder som muligt, er der ved alle borgere, spurgt ind til, hvor de ser sig selv som medarbejder i fremtiden. En del borgere havde dog i opstarten haft meget svært ved at byde ind i forhold til deres fremtidige arbejdsliv. Det har som regel taget tid, inden borgerne har haft evnen til at reflektere over egne ønsker i forhold til fremtidigt job.

"Jeg har haft gavn af den tætte kontakt med min kontaktperson, som har formidlet kontakt til virksomheder og uddannelsessted. Efterhånden har jeg selv taget dette initiativ og har arbejde fra 01-01-19. Samtaler med min kontaktperson har haft fokus på min aktuelle sindsstemning/livssituation og ikke kun på at komme i arbejde, som har givet mig en oplevelse af sammenhæng"

Bemærkning fra slutevaluering, borger

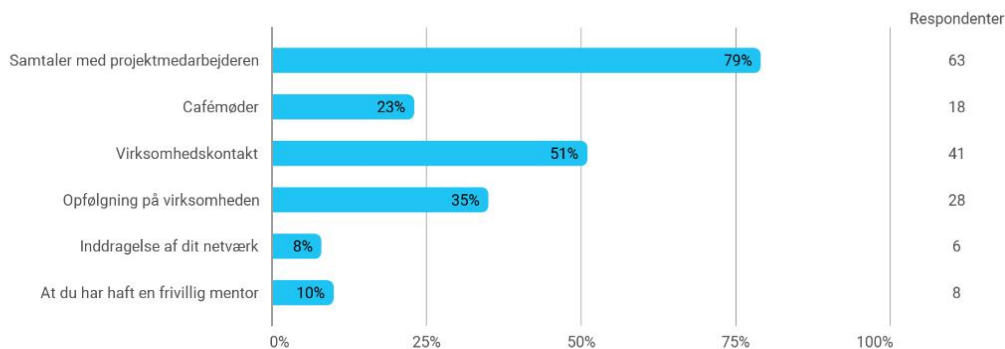
Der er spurgt ind til om borgerne har haft indflydelse på valg af virksomhed. Og 95 % af borgere oplever, at de i meget høj grad/i høj grad/i nogen grad har haft indflydelse på valg af virksomhed
 Dette vurderes som yderst relevant og vigtigt i forhold til fastholdelse på arbejdsmarkedet.

I hvilken grad oplever du, at du har haft indflydelse på match med virksomhed? n = 80

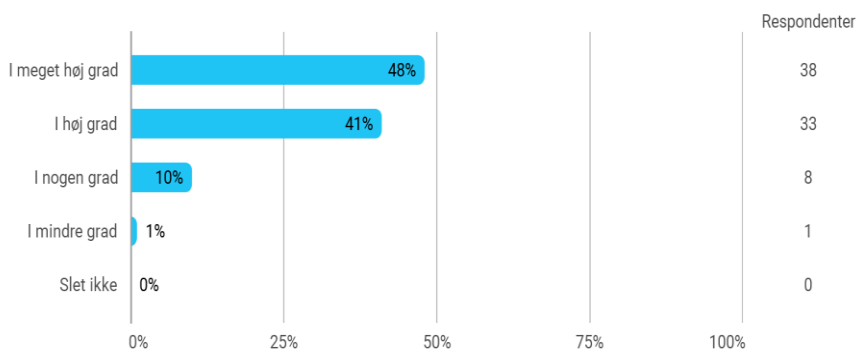
Langt de fleste borger mener, at samtaler med kontaktpersonen har været det vigtigste. Mere end halvdelen vurderer også at kontakten til virksomheder har været af stor betydning.

Hvad har været det vigtigste for dig ved din deltagelse i projektet. n = 80

Derudover oplever næsten 100 %, at de har haft meget høj/høj grad/nogen grad indflydelse på samtalerne indhold.

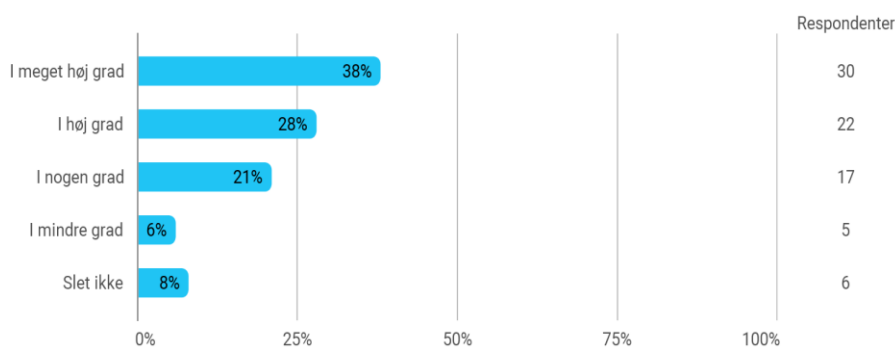
I hvilken grad oplever du, at du har haft indflydelse på samtalerne indhold? n = 80

Mere end 80 % af borgerne oplever, at det i meget høj/høj/nogen grad har gjort en forskel i forhold til at komme i job eller praktik, at de har deltaget i projektet.

I hvilken grad oplever du, at din deltagelse i projektet har gjort en forskel i forhold til at komme i praktik/job?

n = 80

Der har i alt været 1.504 fysiske fremmøder med de 125 borgere i projektet
Derudover har der været 3.871 SMS, telefon eller mailkontakter med borgerne

Der har ved samtalerne været fokus på at øge borgerens handlekompetence, således de bliver bedre i stand til at håndtere livets udfordringer med et sårbart sind.

Det har været vigtigt, at borgerne oplever, at det er et samarbejde mellem borgeren og kontaktpersonen i forhold til at borgeren kommer i job – at der er en forventning til, at borgeren er med ”hele vejen”, og at han/hun selv er aktiv blandt andet med at afsøge virksomheder på nettet eller i lokalområdet, for om muligt af finde en fremtidig arbejdsplads. Et fåtal af borgerne kontaktede selv arbejdspladserne, men for langt de flestes vedkommende var det kontaktpersonen, der stod for den første kontakt til arbejdspladsen.

Der er dog set en udvikling hen over projektet, hvor flere fik mod på selv at arbejde videre med at kontakte relevante arbejdspladser, selv sende ansøgninger m.m.

”De her samtaler har fået mig rigtig i gang”

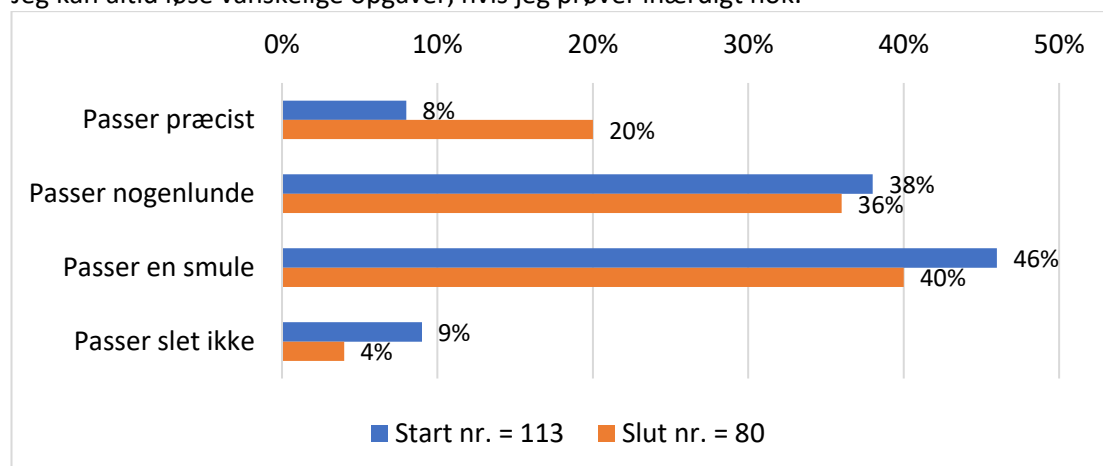
Mand 40 år

Borgerne blev også opfordret til at tænke over, hvad de ville fortælle om sig selv. Mange oplever at nye kollegaer, ledere m.m. spørger ind til, hvad årsagen er til, de er i fleksjob – ikke af nysgerrighed men af interesse. Kontaktpersonerne fra projektet taler aldrig om diagnoser, men om skånehensynene – hvad skal der til for at den nye medarbejder trives og løfter opgaverne optimalt. Projektet har forsøgt at motivere borgeren til at selv at tage dialogen om årsagen til fleksjobbet.

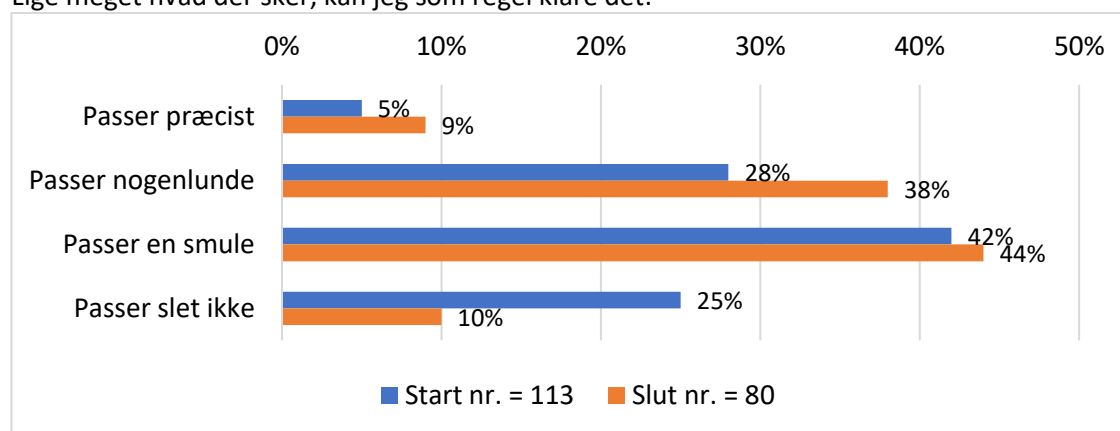
Der er en positiv udvikling fra start til slut på alle ”handlekompetence spørgsmålene”. Gennem projektet er borgerne blevet bedre til løse vanskelige opgaver, til at klare uforudsete problemstillinger.

Generelt har borgerne fået større tiltro til egne evner.

Jeg kan altid løse vanskelige opgaver, hvis jeg prøver ihærdigt nok.

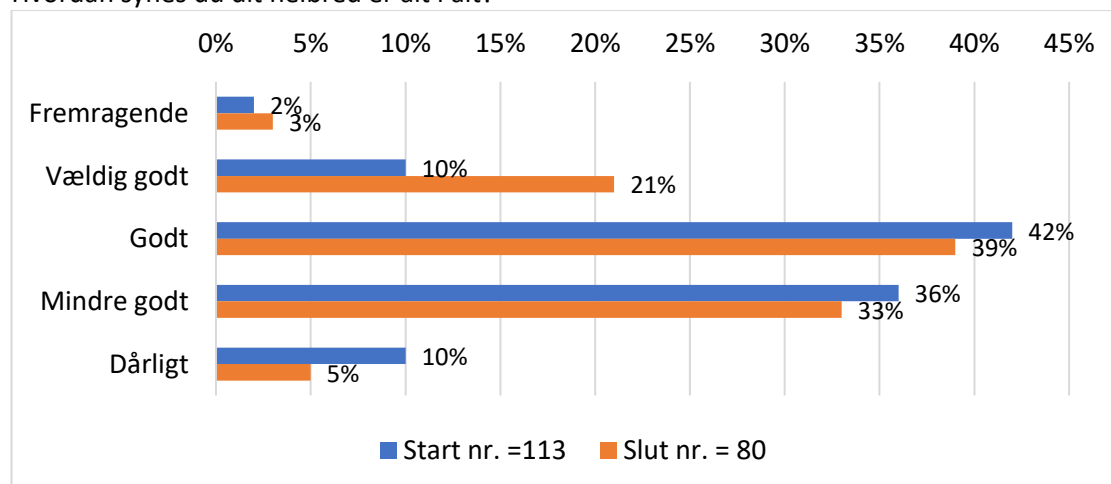

Lige meget hvad der sker, kan jeg som regel klare det.

Derudover er der en positiv udvikling i "selvurderet helbred". Fra undersøgelser ved man, at jo højere man scorer på selvurderet helbred, jo bedre er chancer har man for at forblive sund og rask⁷

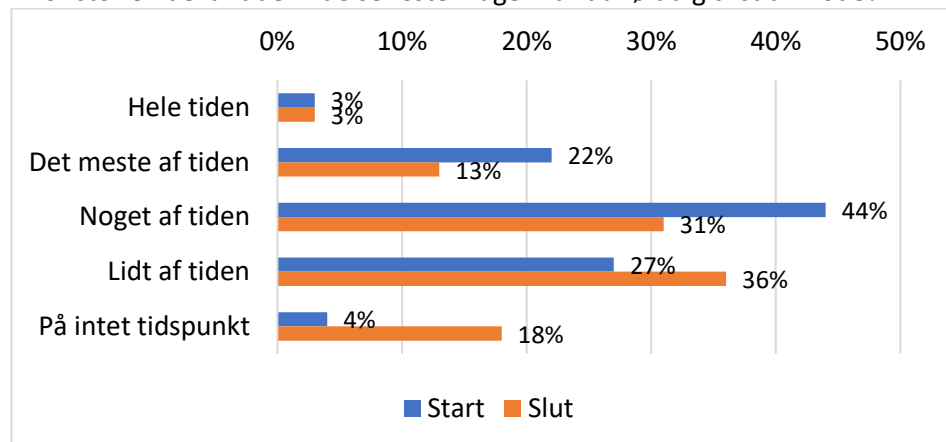
Hvordan synes du dit helbred er alt i alt?

⁷ Hvordan har du det (2017) Udarbejdet af DEFACTUM: Folkesundhed og kvalitetsudvikling og Region Midtjylland

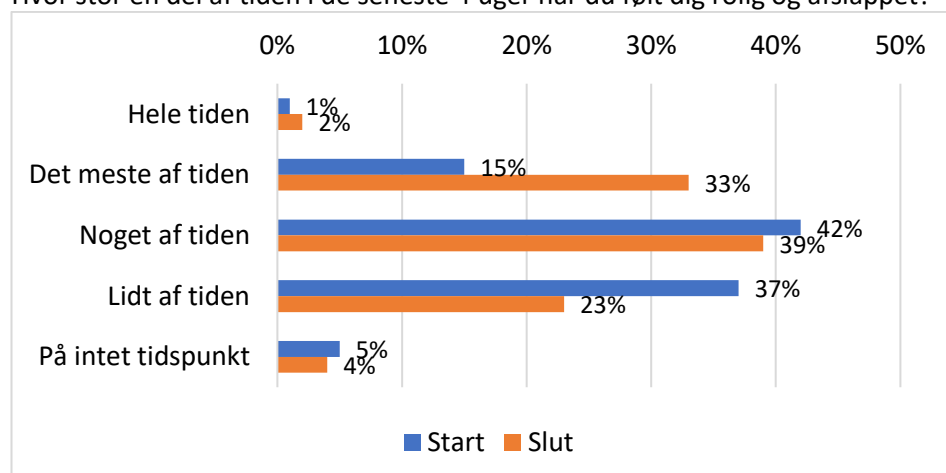
Ligeledes er der spurgt ind til, hvor ofte de har følt sig trist til mode. Der er sket en meget stor udvikling, og borgerne oplever ikke i samme grad tristhed som ved start af projektet. 4 % svarede i startskemaet, at de på intet tidspunkt havde følt sig triste. Dette er øget til 18 % i slutspørgeskemaet.

Hvor stor en del af tiden i de seneste 4 uger har du følt dig trist til mode?

Den samme positive udvikling gør sig gældende i forhold til at føle sig rolig og afslappet.

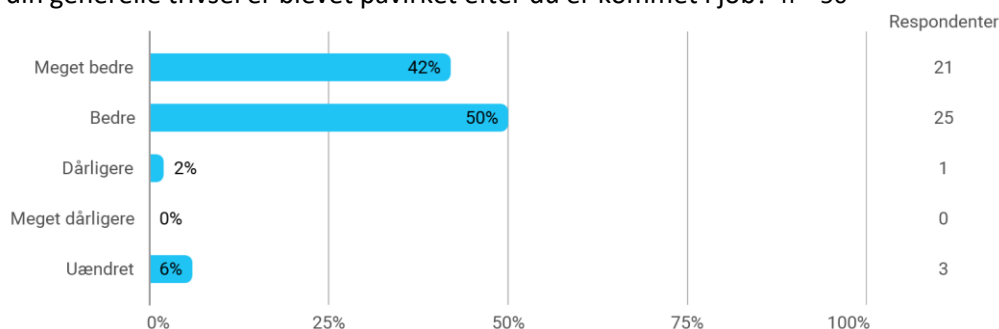
Hvor stor en del af tiden i de seneste 4 uger har du følt dig rolig og afslappet?

Der foreligger ligeledes viden om, at hvis du er i arbejde, oplever du et bedre selv vurderet helbred, end hvis du er udenfor arbejdsmarkedet⁸. Der er spurgt ind til den generelle trivsel hos dem, der er kommet i job og virksomhedspraktik på afslutningstidspunktet. 92 % oplever at deres trivsel er blevet meget bedre/bedre. Dette ene spørgsmål fortæller, hvorfor det er vigtigt for næsten alle at få en plads på arbejdsmarkedet.

⁸ Hvordan har du det (2017) Udarbejdet af DEFACTUM: Folkesundhed og kvalitetsudvikling og Region Midtjylland

Hvordan oplever du, at din generelle trivsel er blevet påvirket efter du er kommet i job? n = 50

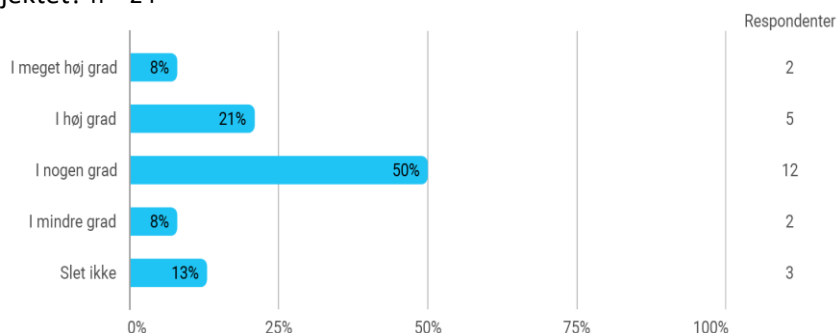
Virksomhederne

Danske virksomheder har travlt, og det kan til tider være svært at få kontakten. Men generelt har projektet oplevet velvilje til et samarbejde. Rigtig mange virksomheder vil gerne være med til at gøre en forskel, men flere steder kan det være svært at få projektets målgruppe ud, fordi der er for travlt, og målgruppen har behov for en tættere kontakt/feedback m.m. end virksomhederne har mulighed for at stille til rådighed.

Flere gange har det været muligt at tilbyde mentorstøtte i fx en praktikperiode, for på denne måde at imødekomme både borgerens behov for støtte og virksomhederne der på denne måde kan få økonomisk dækning for den ekstra tid, de bruger på borgeren i opstartsfasen. Det er kun meget få gange, der har været anvendt personlig assistance. Der er 24 virksomheder, der har valgt at besvare spørgeskemaet til slut i projektet – virksomheder, der har ansat en fra projektet i et fleksjob. Årsagen til at "kun" 24 virksomheder vælger at svare, er ikke undersøgt. Om det er på grund af travlhed, forglemmelse eller de bare ikke har ønsket at svare, vides ikke.

Der er spurgt ind til om virksomhederne har fået en øget interesse i at ansætte folk i fleksjob på baggrund af psykisk sygdom/sårbarhed, og det har 50 % i nogen grad, og 29 % i meget høj grad/i høj grad.

Har I fået større interesse i at ansætte andre fleksjobgodkendte personer med psykisk sygdom/sårbarhed efter at have deltaget i projektet? n = 24

"Vi har fået større blik for de hensyn og opmærksomhed, en psykisk sårbar har behov for. Evt. mentor ordning"

Bemærkning fra slutevaluering, virksomheder

For at imødekomme krav og forventninger fra virksomhederne, har der i samtalerne med borgerne været fokus på personlige og faglige kvalifikationer, for at gøre dem så klar som muligt til arbejdsmarkedet. Derudover har det været essentielt, at borgerne selv har budt ind med forslag til, hvilke opgaver de kan tilbyde at løfte på en arbejdsplads.

Kontakten til virksomhederne

Kontakten til virksomheder foregik primært telefonisk i afsøgningen. Som udgangspunkt har det været HR-afdelingen, afdelingsleder, butikschef og lignede, der blev kontaktet.

Der blev spurgt ind til, om der var arbejdsopgaver, der var svære at nå for de ordinære ansatte, om der var opgaver, der ikke blev løst m.m. - om der var behov for ekstra hænder/medarbejdere til at løse specifikke opgaver. Der blev lagt vægt på, at det skulle være reelle opgaver, som arbejdspladsen havde behov for hjælp til.

De faglige og personlige kvalifikationer blev fremhævet, og hvilke skånehensyn der skulle være opmærksomhed på, for at borgeren kunne udføre arbejdsopgaverne optimalt og vedholdende. På denne måde får arbejdspladsen en stabil og loyal medarbejder, samtidig med at den nye medarbejder kan magte opgaverne og trives i arbejdslivet. Som oftest blev der afholdt et uformelt møde mellem arbejdsgiver, borger og kontaktperson, for at fornemme om det var den rigtige profil til opgaven, og om den rette kemi var til stede mellem arbejdsplads og borger.

Der har været kontakt til næsten alle brancher og der har været samarbejde med rigtig mange forskellige virksomheder.

Design virksomheder – Pakkerier – Bagerforretninger - Sko og Tøjbutikker – Lokalcentre - IT-virksomheder - Kommunale "Grønne områder" – Børneinstitutioner – Skoler – Supermarkeder – Byggemarkeder - Økologiske gårdbutikker – Cafeer – Produktionsvirksomheder – Ejendomsservice - Web butikker – Kirker - Genbrugsvirksomhed – Kulturinstitutioner – Bogholderi – Tandlægeklinikker – Efterskoler – Social Medicinsk Klinik – Lokal Centre m. m.

Der er meget stor forskel på, hvor mange kontakter til forskellige virksomheder der skal til, inden det rigtige match forekommer. I få tilfælde var det mindre end 5 virksomheder, i langt de fleste tilfælde var det nærmere 20 og igen flere, hvor der har været 50 – 80 henvendelser, inden der var et match.

Der har i alt været 2.466 kontakter til virksomheder

Virksomhedspraktik

I langt de fleste tilfælde startes med en virksomhedspraktik. Igen skyldes dette at mange i projektet, har været meget langt fra arbejdsmarkedet. Via en praktik, afprøves det stille og roligt, hvordan det er at være i job. På denne måde kan borgeren øve sig i at komme hjemmefra, være sammen med andre mennesker, øve sig i at løse arbejdsopgaverne, at spørge om hjælp til opgaverne, small talk m.m. En praktik anvendes i nogle få tilfælde også til de borgere, der har meget brug for en fast struktur i hverdagen, og som ikke magter at skabe det selv. Disse borgere har selv efterspurgt at komme ud i en praktik, velvidende at praktikstedet ikke har haft mulighed for at tilbyde job efterfølgende.

Men generelt er det vægtet højt at en praktik først er interessant, hvis der er en formodning om at der er et job i den anden ende. Derudover anvendes praktik, hvor nye færdigheder skal afprøves. Få gange har det været nødvendigt for borgeren at komme i en praktik i forhold til arbejdsprøvning forud for en pensionsansøgning.

Mange af borgerne har tidligere været ude i kortere eller længere praktikker, hvor der ikke har været mulighed for jobs, og dette har ikke altid været tilfredsstillende. Denne målgruppe har generelt stor usikkerhed i at komme ud i nye fora, og mange praktikpladser er derfor ikke altid befordrende for deres psykiske lidelse.

En praktik er uden økonomisk udgift for arbejdspladserne, og det gør at borgerne kan "prøve sig selv af". Praktiklængde er meget varierende, men oftest fra 4 til 13 uger.

Der er flere mindre virksomheder, der gerne vil være med til at gøre en forskel. Det kan være en fordel, at der er kort vej fra ledelse til medarbejderne på gulvet, som på denne måde har et godt kendskab til medarbejderne. Dette kan være grundlag for et godt match for borgerne. Derudover giver det som oftest god mening for arbejdspladsen at få borgere ind i praktik med henblik på at ansætte dem sidenhen.

Det har dog flere gange vist sig at være en udfordring, fordi projektet er stødt på en barriere i forhold til "rimelighedskravet", og at der ikke har været "plads" til borgeren, fordi der er fyldt op med praktikanter i forhold til ordinære ansatte, som er lovmæssigt bestemt.

Mange af borgerne i projektet er tilkendt få antal timer i fleksjob, og det har nogle gange været bevæggrund for, at de er blevet fravalgt i forhold til en praktik, fordi det gav måske mere mening for arbejdspladsen at vælge en praktikant, der kan magte mange flere timer. De borgere, der er tilkendt et lavt timetal i fleksjob, er som udgangspunkt også de borgere, der har mest brug for støtte og gentagende instruktioner i opstartsfasen, så derfor skal der være et stort "menneskelig" overskud. Virksomheder, der modtager disse borgere, er med til at løfte en stor opgave.

Der har i alt været anvendt virksomhedspraktikker 111 gange

I praktikperioden har der været kontinuerlig kontakt til både borger og virksomhed. Flere borgere har parallelt med praktikken fortsat haft behov for individuelle samtaler, og der har været opfølgingsmøder på praktiksteder, som oftest efter de første 3-4 uger. Et fåtal af borgerne har haft behov for meget tæt opfølgning, hvor der har været kontakt hver dag/hver anden dag i de første uger.

"Rigtig godt med opfølgning og hjælpen til at få snakket ting igennem"

Bemærkning fra slutevaluering, virksomheder

Fleksjob

En del af projektets deltagere har tidligere været i fleksjob (61 %), men erfaringerne fra dem var, at de også mistede jobbet igen af flere forskellige årsager.

"Jeg har ikke svært ved at få et job, men jeg har svært ved at bevare det"

Kvinde 33 år

For at imødekomme dette problem, blev der i styregruppen konsensus om, at der ved indgåelse af fleksjob skulle være opfølgning både i forhold til borgeren og i forhold til virksomhederne minimum hver 3. måned. Derudover fortsatte de fleste borgere med individuelle samtaler, blot ikke så ofte. Flere borgere vurderede, at de havde behov for at få talt om dét at være i job – både i forhold til jobbet/arbejdsopgaverne, men også i forhold til det private. Hvordan hænger hverdagen sammen med et job. Dette har været medvirkende til at fastholde flere i jobbet.

"Vigtigt med hjælp og vejledning til fastholdelse i job både i forhold til sparring undervejs. Hvad gør jeg her. Men ikke mindst til forskellige problemstillinger. En samtale giver en deadline for at få reflekteret over evt. problemer, vanskeligheder osv."

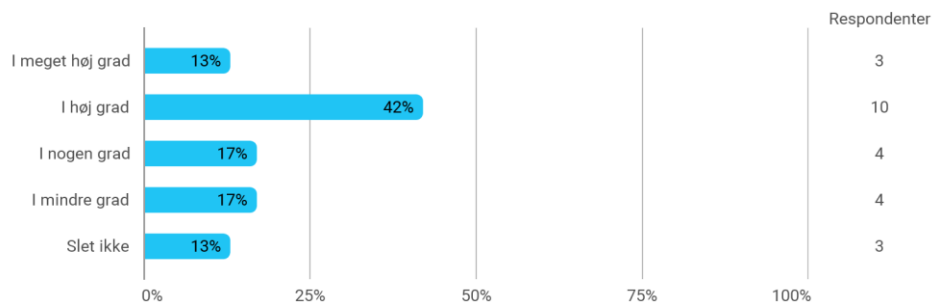
Bemærkning fra slutevaluering, borger

Det var håbet, at den kontinuerlige kontakt til arbejdspladsen bidrog til, at arbejdspladsen blev bedre til at fastholde målgruppen i job, og langt størstedelen af virksomhederne bekræfter at dette er lykket. 72 % har i meget høj grad/i høj grad/i nogen grad oplevet at kontakten har været medvirkende til at fastholde medarbejderen.

"Projektet har virket godt på den måde, at vores medarbejder i flexjob har følt sig tryk, og ikke har følt sig presset i udvikling og ydeevne og ansvar"

Bemærkning fra slutevaluering, virksomheder

Har projektet haft en positiv indflydelse på den kontakt, der har været mellem arbejdspladsen og jobcenter/projektmedarbejder i forhold til at fastholde en medarbejder med psykisk sygdom/sårbarhed i fleksjob?
n = 24

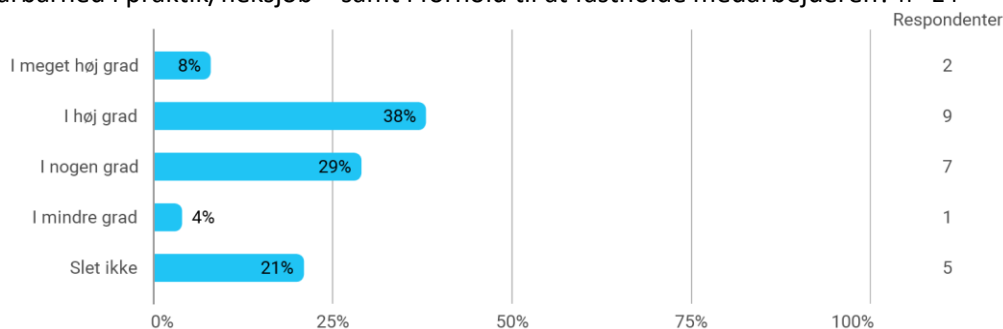

”Det har haft en særlig betydning, at kontaktpersonen fra Rampen, har været en del af processen - har siddet med ved bordet, og sikret at borgeren har været med, og haft indflydelse på alle aftaler, vi undervejs har besluttet - og hun har været tæt på borgeren i processen”

Bemærkning fra slutevaluering, virksomheder

Ligeledes har projektet generelt været med til at give arbejdspladserne den indsigt, der er nødvendig for at have psykisk sårbare medarbejdere. 75 % har oplevet dette i meget høj grad/i høj grad/i nogen grad. Der er dog 21 %, der oplever, at de slet ikke har fået denne indsigt. Årsagen til den store forskel er ikke undersøgt.

Oplever I, at projektet har været med til at give jer den indsigt, I har brug for i forhold til at have en medarbejder med psykisk sygdom/sårbarhed i praktik/fleksjob – samt i forhold til at fastholde medarbejderen? n =24

”Den måde som de på projektet kender borgerne, det er meget positivt. Der er mere ro på ift borgeren og i processen”

Bemærkning fra slutevaluering, virksomheder

”Vi har ikke haft den store kontakt, men synes samarbejdet har fungeret fint”

Bemærkning fra slutevaluering, virksomheder

Kendetegnende er, at virksomhederne gerne vil være med til at gøre en forskel ved at tage en medarbejder ind med særlige behov. Erfaringerne i forhold til kontakt til virksomhederne er blandede. For nogle få i målgruppen gælder det, at der er et match med en virksomhed efter få forsøg. Det er som oftest der, hvor der er en helt specifik opgave, borgeren kan byde ind med. I den modsatte ende kan der være mere end 100 forespørgsler til en bred vifte af mulige arbejdspladser, fordi det, der kan tilbydes, er noget "alment" der kan løftes af mange forskellige medarbejdere.

Som tidligere vist har virksomhedskontakten været vigtigt for mere end 51 % af borgerne, derudover har 35 % vurderet at opfølgning på virksomhederne som værende vigtigt.

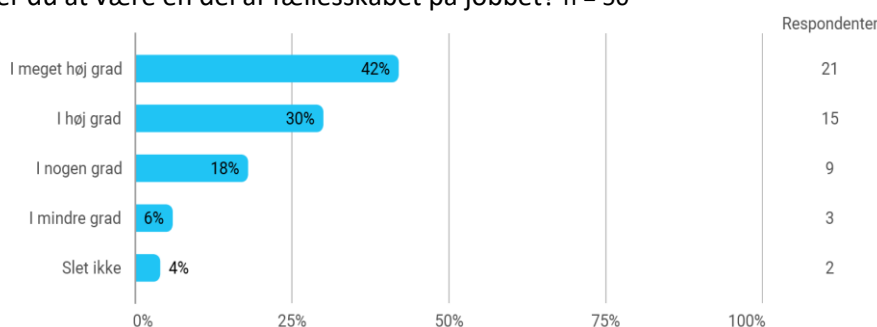
”Ansættelsen er et skoleeksempel på, når et fleksjob lykkes rigtig godt”

Virksomhedsejer

Ved projektophør er der 51 borgere, der er i fleksjob. Generelt har det meget stor betydning at komme ud på arbejdsmarkedet, uanset om det er 3 timer ugentligt eller 20 timer. Det at være en del af et arbejdsfællesskab, betyder meget for den enkelte. Ligeledes har flere påpeget, at det er vigtigt for dem at få et job, således deres børn har en rollemodel. Det bekræfter blot at det er hele familien, der påvirkes, når mor/far/søster/søn får et job.

Langt de fleste, der er i job eller praktik, oplever at de er en del af fællesskabet. 90 % oplever dette i høj meget høj grad/i høj grad/i nogen grad. Det er dog ikke alle, der magter fællesskabet på grund af deres psykiske lidelse. For disse borgere er der arbejdet med at skærme dem fra omgivelser og kollegaer.

I hvilken grad oplever du at være en del af fællesskabet på jobbet? n = 50

Mange pointerer også, at de er med til at levere til samfundet. At de løfter en opgave. Det har også meget stor betydning, når de bliver spurgt i social kontekst, hvad de laver.

Der er 51 borgere i job ved afslutning af projektet
I alt har der været 80 ansættelsesforhold i fleksjob
Ud af de i alt 80 ansættelsesforhold har 51 været på mere end seks måneder

Flere i projektet har dog været i fleksjob for derefter at miste det igen. Der kan være forskellige årsager til dette. Det kan have sammenhæng med at deres psykiske sygdom/sårbarhed er blusset op, de kan i en kortere eller længere periode have været indlagt på psykiatrisk afdeling. Der kan være organisationsændringer, fyringsrunder, konkurs, arbejdsopgaver der forsvinder eller er løst, eller arbejdsopgaver som medarbejderen alligevel ikke kan håndtere etc. Den psykiske lidelse kan ligeledes gøre det svært, fx at samarbejde, at være blandt andre etc.

Anbefalinger fra projektet

Match så vidt det er muligt ud fra borgerens drøm om job
Anvend virksomhedspraktik, hvor det giver mening
Vær realistisk om arbejdsopgaverne, italesæt både ressourcer og skånehensyn
Vær behjælpelig med at løse udfordringer i samarbejdet
Vær tilgængelig overfor virksomhederne (og borgerne)
Ryk hurtigt ud, når der er behov
Tæt opfølgning både i praktik og i job
Tilbyd borgerne kontakt – også når de er i job, således de har større chancer for at blive fastholdt
At lovgivningen ændres, så en nærmere defineret målgruppe af psykisk sårbare, kan komme udenom ”rimelighedskravet” – fordi de har behov for at finde bestemte arbejdsgivere med bestemte rammer og opgaver, uanset om arbejdsgiverne allerede har andre folk i virksomhedspraktik

Selvom borgerne har fået tilkendt fleksjob, er det ikke alle, der alligevel magter dette. Der kan være sket en forværring i den psykiske tilstand m.m. Der har i projektet været flere borgere, der har fået tilkendt førtidspension eller er i proces med dette.

Ved projektophør er som nævnt 51 borgere i job. Der har i alt været 80 ansættelsesforhold, og 51 af disse har været i mere end seks måneder. Derudover er 15 i praktik, flere af disse har fået job efterfølgende. Der er tre, der er på barsel. Fire er flyttet ud af kommunerne. Der er en, der er afgået ved døden. 11 er sygemeldt, primært på grund af psykisk sygdom. Ti borgere har enten fået pension eller er i proces i forhold til pension. Fem borgere er overgået til anden aktør. Der er fortsat 25 borgere fordelt i alle tre kommuner, der fortsat er ledige, og hvor der arbejdes på en jobåbning fremover.

Cafémøder

Alle deltagere i projektet har fået tilbud om at deltage i et caféforløb.

Formålet med Cafémøderne har været at skabe et netværk blandt deltagerne, således de kunne lære af hinanden, og fik mulighed for at diskutere emner, der måske tidligere har givet dem udfordringer i forhold til at komme på arbejdsmarkedet.

"Rart at møde andre i samme situation som mig"

Deltager i caféforløb

Cafémøderne bestod af fem mødegange af to timer. Indholdet på mødegangene var lagt op til at deltagerne kunne byde ind, hvis de havde et emne, der var vigtigt for dem at få op. Fakta var dog, at der var ikke mange, der kom med forslag til indhold.

Projektet havde planlagt alle fem mødegange i tilfælde af, der ingen forslag kom frem.

Overordnet havde indholdet fokus på at øge deltagerens handlekompetencer, lære strategier i pressede situationer, få fokus på, hvad der giver energi, sparring mellem deltagerne i forhold til hvilke arbejdsopgaver og jobmuligheder hver enkelt havde.

"Rigtig godt at være et sted, hvor man får lov til at være der, hvor man er i ens proces, og få lov til at gøre det i ens eget tempo"

Deltager i caféforløb

I hvert forløb var der oplæg fra en med egne erfaringer. Fx fortalte en tidligere psykisk syg person om egen recovery, og om det at være tilbage på arbejdsmarkedet. Ligeledes var der i hvert forløb oplæg fra Jobcentret – fra den medarbejder, der sad med i Indsatsgruppen. Oplægget fokuserede på det at være tilkendt fleksjob.

"Fundet ud af, at jeg kan mere, end jeg troede"

Deltager i caféforløb

Ved hver fremmødegang var der "runder" hvor deltagerne kunne fortælle, hvis de havde noget, der var vigtigt for dem at formidle til de øvrige (fx om de var kommet i job/praktik m.m.). Derudover var der hver gang en "huskerunde", hvor der blev snakket om sidste fremmødegang. Mange kan have kognitive udfordringer, blandt andet i forholdt til hukommelse.

"Jeg har oplevet, at jeg nu lidt bedre kan acceptere mine problematikker, og dermed også er bedre til at tage hånd om dem"

Deltager i caféforløb

Til hver fremmødegang blev der lavet en lille mindfulnessøvelse. Ligesom det blev prioriteret at indlægge en gåtur samt nogle små pauser.

Det har været frivilligt at deltage i caféforløbene. Der blev afviklet forløb i hver af de tre kommuner, alle steder uden for jobcentrene. To forløb i henholdsvis Randers og Odder. Fire forløb i Aarhus.

I alt deltog 75 borgere.

Ved afslutning blev der spurgt ind til 2-3 ting, som de tog med sig fra forløbet. Her en uddrag af de mange bemærkninger:

- Noget om stress håndtering
- Andres oplevelser af at være fleksjobber
- Forslag til jobs
- Om hvor mange sårbare der er, man er ikke alene
- Mere motiveret for at finde job efter møderne
- At få skånehensyn skrevet ned og være bevidst om dem

"Bevidsthed/opmærksomhed på egne kompetencer"

Deltager i caféforløb

At deltage i caféforløb kan være en øvelse i at komme i job – ud ad døren, være sammen med folk, man ikke kender. Der er dog nogle, der hverken har glæde eller gavn af at deltage i et forløb med andre mennesker, og det er dem, der har udfordringer med det sociale, og ikke magter at forholde sig til andre. Derudover var der nogle få, der ikke deltog i møderne i Aarhus, fordi de blev afviklet i SIND Erhvervs lokaler på Psykiatrisk Hospital. Der var for mange sorgfulde minder fra området.

Anbefalinger fra projektet

Godt med struktur og rammer

De fleste har glæde af både vejtrækningsøvelser og gåture, men ikke alle – det skal være muligt at trække sig

Godt med sparring ift. jobs – der oplever alle, at de leverer noget, andre kan bruge

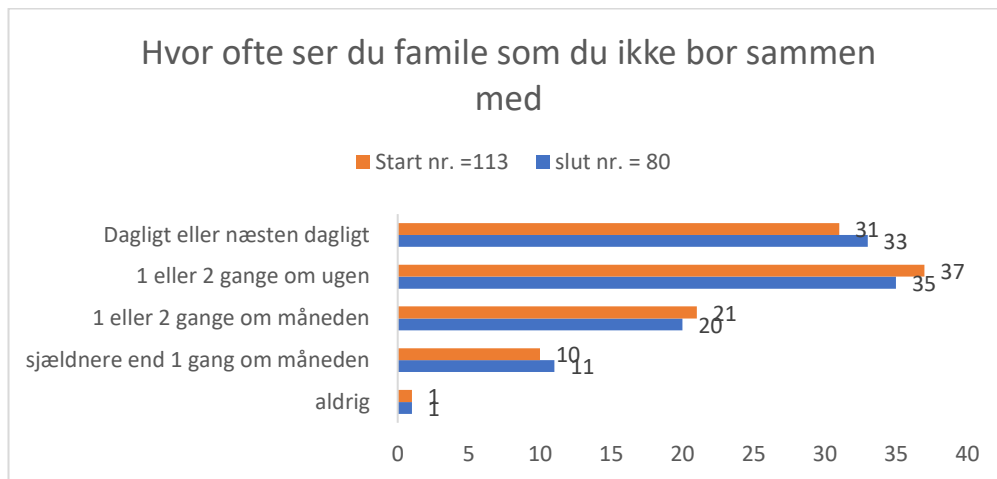
Stor efterspørgsel på opfølgning af café møderne – måske mødes en gang om måneden i seks måneder

Den/de samme tovholdere hver gang – giver tillid og tryghed

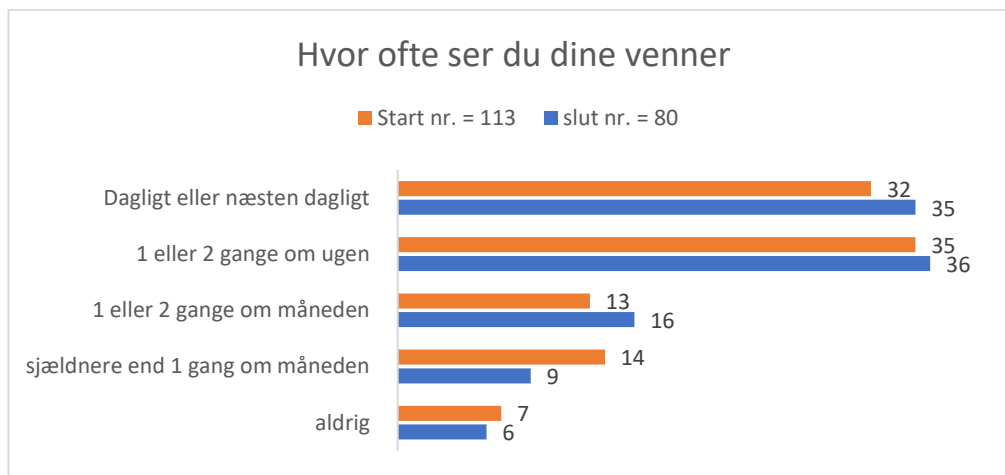
Netværk

Mange af borgerne har et godt netværk – familie og venner, som de ofte ses med.

Modsat er der også en del af borgerne, der har et meget sårbart netværk, som måske ikke har kontakt til hverken familie eller venner – eller har det meget sporadisk.

Det samme gør sig gældende for vennerne

Der er kun mindre ændringer fra start til slut i forhold til kontakten til familie og venner gennem projektperioden.

Pårørende

Det var fra start et mål at inddrage de pårørende/netværk i projektet. Fordi man fagligt ved, at hvis pårørende inddrages i behandlingen, er der en meget stor chance for at fastholde borgeren i en positiv udvikling⁹.

*”Vi bakker op i valget og skal nok også løbende støtte og følge op.
Han glæder sig, og jeg tror, at det er en god plan, I har fået sat op”*
Far til 26-årig mand

Alt kontakt til borgerne har været med udgangspunkt i ”Du bestemmer” metoden. Dette gør sig også gældende for involvering af pårørende/netværk.

Alle deltagere i projektet blev opfordret til at invitere deres pårørende/netværk med. De har desforuden fået invitation til ”netværksmøder” for de pårørende/netværk.

Der er dog ingen, der har haft lyst til at deres pårørende/netværk skulle involveres så meget, at de skulle deltage i ”netværksmøder”. Flere borgere har dog haft deres pårørende med til samtaler ind i mellem – det værende både ægtefæller/kærester og forældre.

Der har hele tiden været mulighed for, at man som pårørende kunne deltage i gruppeforløb hos SIND Pårørende rådgivning. Derudover er der en enkelt pårørende, der har fået samtaler i SIND Pårørenderådgivning hos en psykolog.

⁹ Danielsen, M. (2014). Depression og arbejdsliv. I: Gerlac, 2014: Depression – Symptomer, årsager og behandling

Erfaringerne fra projektet er, at langt de fleste borgere giver udtryk for, at det med arbejdslivet "vil de klare selv".

"Det er godt nok dejligt at få at vide, at hun (borgeren) kan tage tingene i hendes eget tempo. Den tone er de ikke vant til. Nogle gange skal man næsten nive sig i armen for at være sikre på, at det er virkeligt".

Ægtefælle, der deltog i flere af de individuelle samtaler

Anbefalinger fra projektet

Det giver fortsat god mening at inviterer pårørende/netværk ind ud fra borgerens interesse

At give tilbuddet om "netværksmøder" senere i forløbet, når borgerne er trygge ved kontaktpersonen fremfor i starten af indsatsen

At kende til andre tilbud for pårørende og formidle det videre til borgeren

Frivillige mentorer

Projektet har fra start tænkt frivillige mentorer ind som et tilbud til deltagerne. På denne måde kunne et sårbart netværk styrkes.

For at blive frivillig mentor skulle der udfyldes et oplysningsark i forhold til alder, erfaringer, interesser, hvem de ønskede at blive frivillig for (alder, køn m.m.) og meget andet. Derefter har alle været til en personlig samtale, hvor det blev uddybet hvad "opgaverne" var – at det kun var af social art, at det hverken var terapi, eller dem, der skulle finde arbejdspladser m.m. At der var tavshedspligt. Til sidst blev der underskrevet en samarbejdskontrakt.

Det viste sig dog, at der var flere udfordringer med at koble borgerne med en frivillig mentor.

Den første udfordring var at finde frivillige i de tre kommuner med den rette profil. Der var et ønske om at dem, der skulle arbejde som frivillige mentorer skulle være både kvinder og mænd. Derudover havde projektet et ønske om at få mere "modne" folk, der havde eller havde haft et arbejdsliv, således de kunne trække på erfaringer fra dette. Projektet oplevede, at der var stor efterspørgsel på det at arbejde som frivillige i alle tre kommuner, og især i den ene kommune, var der "støvsuget" for frivillige, der var engageret til andre indsatser.

Den næste udfordring var, at selvom mange af borgerne havde et meget begrænset netværk, havde de svært ved at sige ja til at blive koblet med en frivillig mentor. Flere havde de argumenter: "Hvad skal jeg tale med dem om", "Der er ingen, der har lyst til at være sammen med mig, uden at få løn for det" og meget andet var barrierer i forhold til at få udbygget netværket. Det har for langt de fleste borgere været en meget lang proces at forholde sig til, at man kan have gavn af en frivillig mentor.

"Det er svært at acceptere, at jeg har brug for en frivillig mentor"

Borger i projektet

Der var 10 borgere, der fik en frivillig mentor, og tilbagemeldingerne fra borgeren har været meget positive. Årsagen til de blev koblet med en frivillig mentor var blandt andet, at de skulle øve sig til at "small talk", øve sig i at komme ud ad døren, have en anden én at vende tanker og bekymringer med, én at gå ture og træne med og meget andet.

De frivillige mentorer har næsten samstemmende meldt tilbage, at de har oplevet, at de har været med til at flytte borgeren i forhold til deres sociale færdigheder.

For de frivillige mentorer har der været tilbud om sparring og opkvalificering via netværksmøder. Det viste sig dog at være svært at samle dem til netværksmøder, dette lykkedes kun en enkelt gang ud af fire invitationer. Trods dette efterlyser flere frivillige mentorer kontakt med projektet og viden om mentor rollen – både under og efter projektperioden. Set retrospektiv kræver dét at involverer frivillige i projektet mere tid og kræfter, end der var til rådighed i projektperioden.

Anbefalinger fra projektet:

Det giver rigtig god mening at koble borgerne med frivillige mentorer

Der skal sættes tid og kræfter (midler) af til at arbejde med frivillige

Der skal være kontinuerlig kontakt til de frivillige – gerne telefonisk, idet det kan være svært at samle dem til netværksmøder

Forsøge at oparbejde fællesskab mellem de frivillige mentorer via forskellige tiltag

Tværfagligt samarbejde

Der var nedsat en styregruppe, der afholdt møder to gange årligt. I styregruppen sad afdelingslederne fra de tre kommuner, samt leder af SIND Pårørenderådgivning/SIND Erhverv og projektlederen. Til møderne var der status på projektet, derudover var der ledelsesopbakning til forskellige problemstillinger fx forespørgsel til STAR om nedsættelse af måltal.

Udover styregruppemøderne blev der ligeledes to gange årligt afholdt møder i hver kommune mellem afdelingsleder, medarbejderen fra kommunen der sad med i Indsatsgruppen og projektlederen. Formålet med disse møder var at synliggøre, hvordan projektet kørte i hver kommune, og om der var barrierer eller andet der skulle tages hånd om lokalt.

Disse to former for kontakt til kommunerne har været givtige. De har gjort, at kommunerne på ledelsesniveau har været inddraget og involveret i projektet og dermed også de resterende medarbejdere.

Udover styregruppen var der nedsat en "følgegruppe". Deltagere i følgegruppen var en enkelt politiker, jobcenterchef fra en af kommunerne, repræsentant fra fagbevægelsen, repræsentant fra erhvervslivet, en kommunal direktør fra en kommune udenfor projektet, en chefspsykolog, en bruger. Derudover leder af SIND Pårørenderådgivning/SIND Erhverv og projektleder. Følgegruppen afholdte ligeledes møder to gange årligt.

Formålet med følgegruppen var, at få inspiration udefra, samt at få spredt erfaringerne til andre udenfor de involverede kommuner.

Den daglige kontakt til målgruppen – både borgere og virksomheder blev varetaget af Indsatsgruppen.

Indsatsgruppen afholdte månedlige møder, hvor fokus var på både udvikling af projektet, status og fokus på diverse mål, sparring og samarbejdet.

Indsatsgruppemøderne gjorde, at det blev et fælles projekt mellem jobcentrene og SIND Erhverv. Det var et *samarbejdsprojekt*, hvor alle var ansvarlige for at komme i mål med projektet.

Det har været vigtigt at give rum og tid til Indsatsgruppen, således der var mulighed for at diskutere både udfordringerne og succeserne i projektet, for på denne måde at finde "samme fodslag", og lære af hinanden.

Derudover har der været kontakt og samarbejdet meget bredt – både med pårørende, egen læge, behandlere, bostøtter, mentorer m.m. efter aftale med borgeren.

Anbefalinger fra projektet

Involvering af ledelsesniveau med statusmøder flere gange årligt

Input udefra

Afsætte tid så Indsatsgruppen/kontaktpersonerne mødes kontinuerligt ift. udvikling og sparring

Samarbejde med andre instanser hvor det giver mening

Projektet forelagt det øverste politiske system i Danmark

I foråret 2018 havde leder af SIND Pårørenderådgivning og projektlederen foretræde for beskæftigelsesminister Troels Lund Poulsen, for at fortælle om erfaringerne fra projektet, og om at denne målgruppe ikke passer ned i de sædvanlige "kasser" i jobcentret. Borgerne har brug for meget tættere kontakt og opfølgning.

Beskæftigelsesministeren anbefalede at arbejdsmarkedsudvalget i Folketinget fik samme viden. Der havde projektet foretræde i maj 2018, hvor der var stor lydhørhed.

Derudover ønskede ministeren at komme på studiebesøg på en arbejdsplads i Odder, der har én ansat fra projektet. Dette skete i februar 2019.

"Projektet er fantastisk, fordi det hjælper dem, som har det allersværest. Mange får simpelthen et bedre liv. Det er ligeledes en god økonomisk historie. Det fortjener størst mulig opmærksomhed".

Beskæftigelsesminister Troels Lund Poulsen

"Det er meget, meget flot, at 40% af deltagerne er kommet i job. Det er supergodt, hvis kommunerne begynder at investere i det her. Mange gange kommer pengene jo flere gange tilbage. Jeg mener ikke, det udelukkende skal være en økonomisk ting, men økonomien lægger selvfølgelig bunden for mulighederne".

Beskæftigelsesminister Troels Lund Poulsen

Forankring

Projekt "Rampen til det gode job"

Der blev ved projektophør indgået aftaler med Jobcenter Aarhus og Jobcenter Odder om fortsat samarbejde. Via Rummelig I Midt, der er et EU-projekt under Socialstyrelsen, er der givet midler til at fortsætte indsatsen. Denne gang er der dog en egenbetaling fra hvert jobcenter.

Jeg er meget positiv overfor projektet. Det gør en stor forskel at ens kontaktperson er en projektmedarbejder, der arbejder efter "Du bestemmer" metoden, i stedet for en almindelig sagsbehandler. Man har brug for mere støtte, hjælp og sparring med at komme tilbage på arbejdsmarkedet, når man har psykiske udfordringer, og det har jeg oplevet at få i projektet. Jeg tror det helt sikkert vil betale sig på bundlinjen at implementere projektet permanent i landets kommuner.

Bemærkning fra slutevalueringen, borger

Tak til alle borgere, der har deltaget i projektet
Tak til alle virksomheder, der har modtaget medarbejdere i praktik og i fleksjob
Tak til jobcentrene i Randers, Aarhus og Odder Kommune
Tak til de frivillige mentorer
Tak til alle øvrige samarbejdspartnere
Tak til Indsatsgruppen